

Vollsmose 2022. Følgeevaluering – 2. runde

Mechlenborg, Mette; Bech-Danielsen, Claus; Stender, Marie

Creative Commons License
Ikke-specificeret

Publication date:
2023

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):

Mechlenborg, M., Bech-Danielsen, C., & Stender, M. (2023). Vollsmose 2022. Følgeevaluering – 2. runde. (1 udg.) Institut for Byggeri, By og Miljø (BUILD), Aalborg Universitet.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

VOLLSMOSE 2022

Følgeevaluering - 2. runde

Mette Mechlenborg, Claus Bech-Danielsen, Marie Stender

Forord

Her præsenteres den anden af i alt fire undersøgelser, der gennemføres i Vollsmose i perioden frem til 2030. Formålet er løbende at kortlægge Vollsmoses fysiske og sociale udvikling. Resultaterne vil efterfølgende blive sammenholdt med resultater fra tilsvarende undersøgelser i 14 andre boligområder, der ligesom Vollsmose er omfattet af Parallelsamfundsftalens krav om omfattende fysiske forandringer.

Vi vil gerne takke nøglepersoner, beboere og brugere i Vollsmose og Odense, som har ladet sig interviewe til evalueringen. Tak også til de tilknyttede studentermedhjælpere Can Koray Taskin, Cecilie Yuri Brøsted Waki, Line Scharla Løjmand, Rushna Nayab Naeem, Nikolaj Asp Olesen og Carla Mathilde Thjellesen Valmin.

Forskningschef, Hans Thor Andersen
BUILD, Aalborg Universitet

Indhold

1-3: Forside, forord og indhold

4-8: Om følgeevalueringen

9-15: Fysiske forhold og transformation

16-17: Billedokumentation

18-21: Beboersammensætning og flytninger

22-29: Bylivsregistreringer

30-45: Feltstudier

46-50: Medieanalyse

51-55: Opsamling og bilag

Da man påbegyndte at opføre Vollsmose i 1960'erne, var det planen, at området skulle huse 18.000 mennesker. Undervejs i byggeriet blev planerne ændret, og indbyggertallet blev nedjusteret til omkring 9.000 indbyggere.

OM FØLGEEVALUERINGEN

I dette afsnit beskrives følgeevalueringens formål, metoder og dens opdeling i et fysisk og et socialt spor.

For yderligere oplysninger om følgeevalueringens fokus og metoder:

https://xn--udsatteomrder-yfb.dk/media/bvlfp2is/f%C3%B8lgeevaluering-af-omdannelse-af-de-15-h%C3%A5rde-ghettoer_kort-fortalt.pdf

Om følgeevalueringen - to spor

Med Parallelsamfundsftalen blev der i 2018 stillet krav om udvikling af fysiske forandringer i en række særligt udsatte boligområder, de såkaldte *omdannelsesområder*. Forandringerne skal være gennemført inden 2030. Tanken er, at de fysiske forandringer skal føre sociale forandringer med sig.

Landsbyggefonden har iværksat en følgeevaluering, der løbende skal følge udviklingen i 15 omdannelsesområder. Følgeevalueringen har et fysisk spor og et socialt spor. Det fysiske spor er kvalitativt orienteret med fokus på de fysiske omdannelser og deres indvirkning på hverdagslivet i områderne. Det gennemføres af BUILD. Det sociale spor er mere kvantitativt orienteret, og har fokus på områdernes sociale forhold. Det gennemføres af VIVE. Her præsenteres resultater fra BUILDs undersøgelser.

Vollsmose er uden sammenligning det største af de 15 omdannelsesområder.

Om følgeevalueringen

- 15 cases

Følgeevalueringen har fokus på følgende 15 boligområder:

1. Agervang, Holbæk	9. Ringparken, Slagelse
2. Bispehaven, Aarhus	10. Skovvejen/Skovparken, Kolding
3. Finlandsparken, Vejle	11. Stengårdsvej, Esbjerg
4. Gadehavegård, Høje-Taastrup	12. Sundparken, Horsens
5. Gellerupparken/Toveshøj, Aarhus	13. Taastrupgaard, Høje-Taastrup
6. Mjølnerparken, København	14. Tingbjerg, Brønshøj
7. Motalavej, Korsør	15. Vollsmose, Odense
8. Munkebo, Kolding	

Her præsenteres undersøgelser gennemført i Vollsmose i 2022. Som det ses til venstre er Vollsmose det største af de 15 boligområder.

Om følgeevalueringen - formål

Det overordnede forskningsspørgsmål i BUILDs undersøgelser er:

Hvilke fysiske omdannelser gennemføres, og hvilke indvirkninger har de på livet i Vollsmose, på boligområdets sammenhænge med omkringliggende bydele og for områdets omdømme?

Om følgeevalueringen - metoder

Følgeevalueringen benytter flere forskellige metoder, bl.a.:

- Fysisk kortlægning og billedregistrering
- Desk research
- Bylivsregistreringer
- Spørgeskemaundersøgelser
- Interviews med nøglepersoner, civilsamfund mm.
- Feltstudier med observationer og kvalitative interviews
- Analyser af det lokale boligmarked omkring boligområdet
- Medieanalyser

I 2019 blev de første undersøgelser gennemført i Vollsmose. I 2022 er tilsvarende undersøgelser gennemført. I de kommende år vil yderligere to evalueringsrunder blive gennemført.

FYSISKE FORHOLD OG TRANSFORMATION

I dette afsnit beskrives Vollsmoses fysiske forhold
og de igangværende og planlagte fysiske forandringer

Vollsmose

Adresse: Vollsmose Allé, Ejbygade, Kertemindevej og Åsumvej

Boligselskaber: Civica og FAB

Opført: 1967-1981

Grundareal: 190 hektarer

Antal almene boliger i 2019: 3605

Antal almene boliger i 2022: 3.441

Oprindelig arkitekt: Jørgen Stærmose

Arkitekter for aktuel omdannelse:
Fremtidens Vollsmose: Arkitema.
Udviklingsplan: JAJA Architects,
Vollsmose Å: Arkitema.

Vollsmose ligger ca. 4 kilometer nordøst for Odense centrum. Bydelen afgrænses af fire store veje, og omgivelserne præges bl.a. af parcelhuskvarterer og grønne landskaber. Vest for bydelen er et blandet kvarter med erhverv og boliger, bl.a. det almene boligområde Solbakken, der var på listen over omdannelsesområder i 2020.

Vollsmose består af ni boligafdelinger. De tre nordlige afdelinger ved Kertemindevej består af lave række- og gårdhavehuse. De indgår ikke i planerne for bydelens omdannelse. Det gør til gengæld de øvrige seks afdelinger, der består af fire- og otteetager boligblokke samt rækkehuse og tre højhuse. Vollsmose rummer endvidere butikcenter, gymnasium, skoler, daginstitutioner, kultur- og fritidsfaciliteter samt B1909s sportsanlæg. Midt i bydelen ligger et stort grønt område.

Vollsmose. Mod nord med lys grå boligafdelingerne Tjørnehaven, Hybenhaven og Slånhaven, der ikke indgår i de aktuelle planer for bydelens omdannelse.

Vollsmose

- fysiske udfordringer

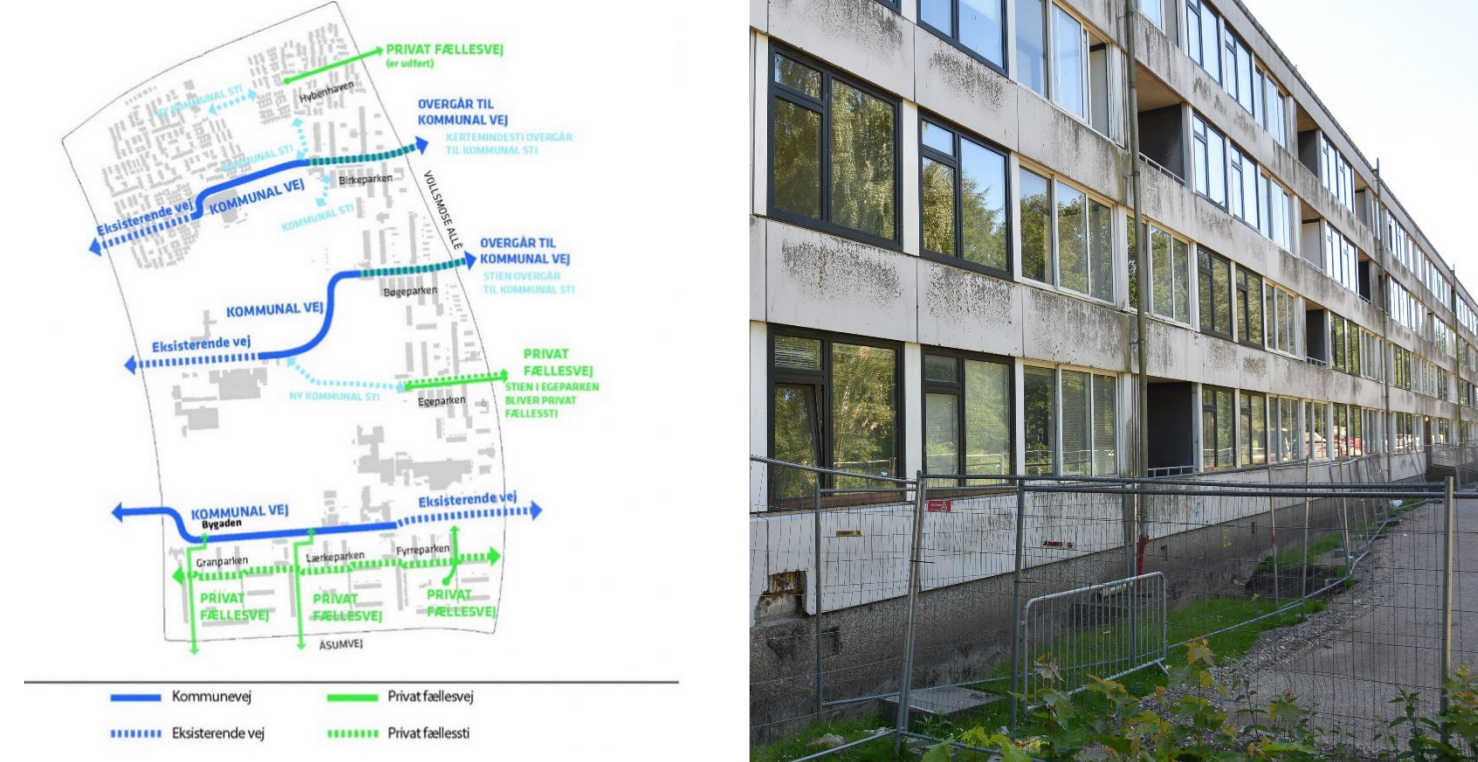

Vollsmose er omgivet af fire store veje – øverst ses Åsumvej. I 2022 er nye veje og stier blevet anlagt på tværs af Vollsmose. Rummene omkring den nye infrastruktur er indrettet med inventar af høj kvalitet. På billedet nederst ses nyt stiforløb i Egeparken.

Vollsmoses basale udfordring er bydelens skala. Vollsmose er langt det største af de danske omdannelsesområder, og da der primært er almene boliger i bydelen, gør det området ensartet – både fysisk og socialt.

Vollsmoses størrelse gør det særligt uheldigt, at bydelen er isoleret fra den omgivende by. Isolationen skyldes blandt andet, at Vollsmose er omgivet af brede og befærdede veje, der skaber markante barrierer i forhold til omgivelserne. Oprindeligt har der ikke været veje på tværs af Vollsmose, biler har alene haft adgang til parkeringsarealer i udkanten af Vollsmose, mens den øvrige færden i området har været forbeholdt bløde trafikanter. Det har medført, at afstandene i Vollsmose opleves enorme, og at Vollsmose primært benyttes af områdets beboere. Det har endvidere medført, at bydelen opleves monofunktionel til trods for, at der findes mange forskellige funktioner i bydelen.

Tre nye veje på tværs af området er etableret i 2022.

Vollsrose - tidlige planer om forandring

Allerede før den lovkrævede udviklingsplan i 2019 var der besluttet omfattende forandringer i Vollsrose i de foregående år:

- En fysisk helhedsplan for renovering af boligblokkene i Fyrreparken (FAB) involverer en reduktion af afdelingens 504 boliger til 478. Færdiggøres i 2022/2023.
- En infrastrukturplan fra 2014 sigter bl.a. mod etablering af tre veje på tværs af Vollsrose, heraf en 'bygade', der ved Vollsrose Torv skal danne rum for et urbant miljø med handel og servering. Bylivet og de potentielle investeringer tænkes understøttet af en letbane med stop på Torvet. Endelig beslutning om letbanen afventer.

Infrastrukturplanen fra 2014 indeholdt bl.a. ideen om tre tværgående veje i Vollsrose (ø.tv.). Også renoveringen af Fyrreparkens boligblokke var besluttet før udviklingsplanen i 2019. Øverst th. en boligblok i Fyrreparken før renovering. Nederst efter renovering i foråret 2022.

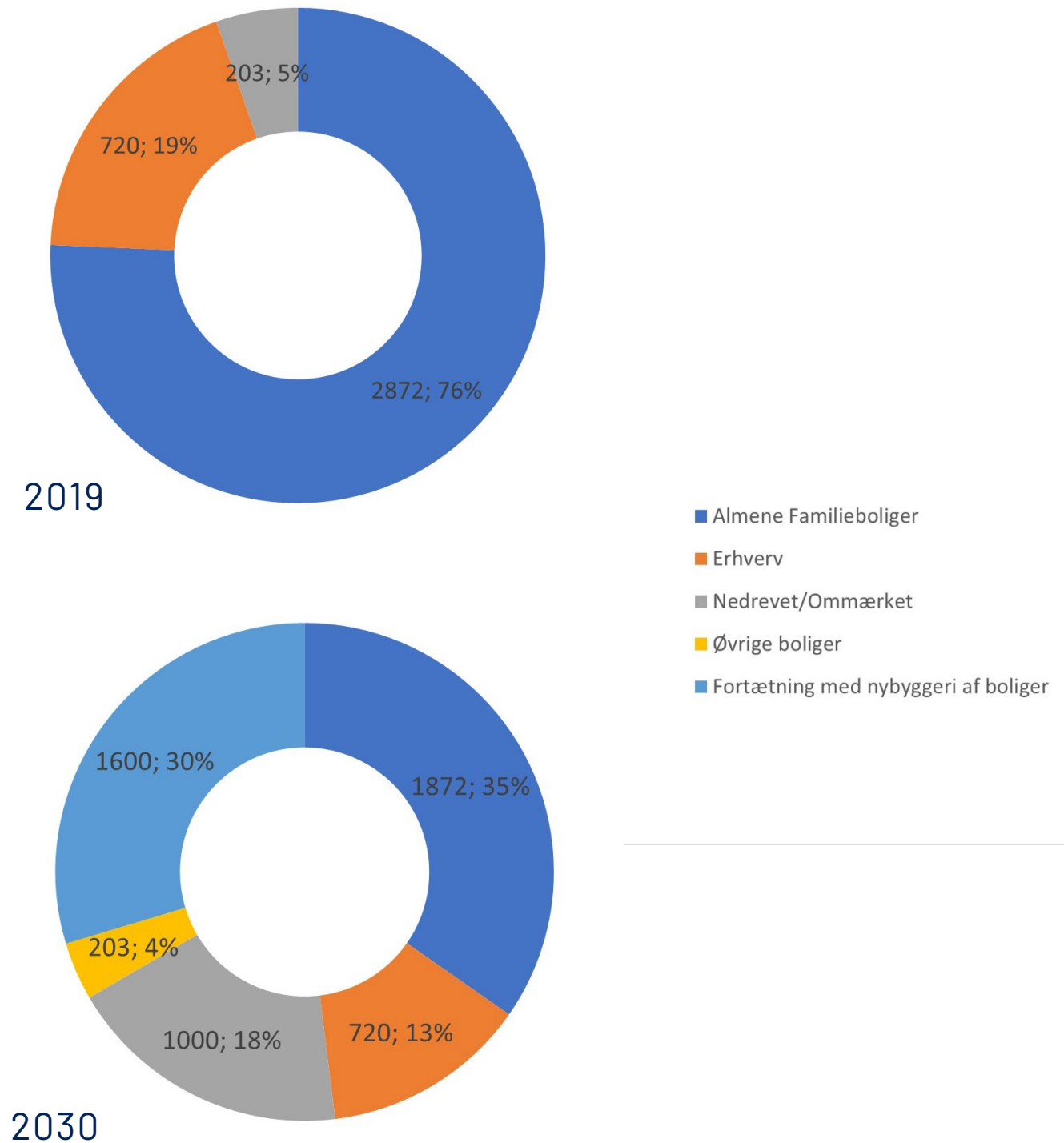
Udviklingsplanen i 2019

– krav til forandringer

Den lovpligtige udviklingsplan fra 2019 bygger videre på de tidligere vedtagne planer. Andelen af almene familieboliger i Vollsmose planlægges nedbragt ved at:

- *Nedrive*: Der nedrives ca. 1.000 almene familieboliger.
- *Bygge nye boliger*: Der sigtes i udviklingsplanen mod etablering af 1.600 private boliger i Vollsmose.
- *Bygge nyt erhvervsbyggeri*: Der forventes opført 30.000 m² erhverv – svarende til 400 boligenheder – i området, bl.a. til kommunale formål.

Udviklingsplanen rummer desuden planer for renovering af 1.800 boliger.

Med den lovkrævede udviklingsplan fra 2019 skal Vollsmose udvikles til en mere mangfoldig bydel med forskellige boligtyper, ejerformer og funktioner. Udviklingsplanen sigter mod nyopførelse af 1.600 private boliger. Som det fremgår på næste side, forventer kommunen aktuelt endnu flere nye boliger.

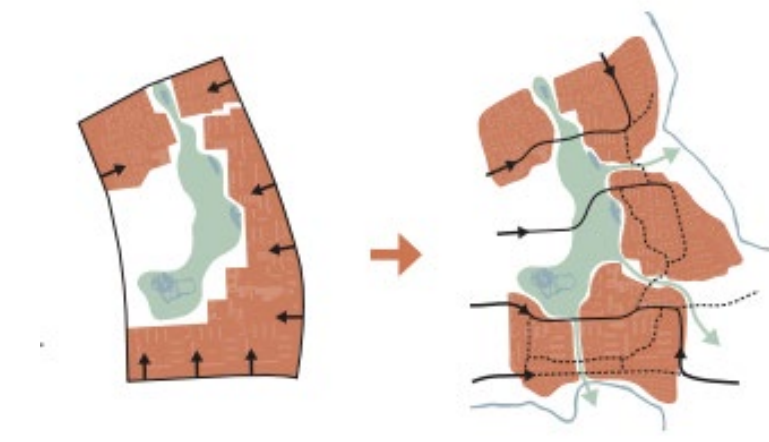

Etableringen af et arealudviklingsselskab

Der er i efteråret 2022 etableret et privat arealudviklingsselskab i Vollsmose bestående af Odense Kommune, AP Ejendomme samt de to almene boligorganisationer FAB og Civica.

- AP Ejendomme forpligter sig til at investere 700 mio. kr. i Vollsmose. Det sker bl.a. gennem købepligt til 30.000 etagemeter og køberet til yderligere 50.000 etagemeter.
- De øvrige parter bidrager med byggeretterne og investerer forventeligt over 3,0 mia. kr. i renoveringer, infrastruktur og nedrivninger.
- AP Ejendomme opfører et Erhvervs- og Bydelshus, som Odense Kommune lejer sig ind i med 500 arbejdspladser samt en udadvendt funktion.
- Udviklingsplanens forventninger er justeret, så det nu er planen at opføre yderligere 2.000 nye boliger og ca. 35.000 etagemeter erhverv.

Udvælgelsen af arealudviklingsselskabets private investor har været i udbud. Fem investorer søgte prækvalifikation, men i sidste ende blev der modtaget tilbud fra én byder. Dermed var den mulige ejerkreds tidligt kendt, og det gav mulighed for et tæt samarbejde om en detaljeret plan. 'Vollsmose Å' hedder planen.

‘Vollsmose Å’

- partnerskabets nye plan

Planen ‘Vollsmose Å’ vil knytte Vollsmose tættere sammen med de landskabelige kvaliteter langs Odense Ådal. Derudover skal bydelens fysiske isolation nedbrydes, og der skal skabes en blandet bydel med nye kvarterer og nye identiteter. Planens primære greb er:

- Der skal udvikles en bydelsforståelse knyttet til Odense Å. Som led heri skal der skabes grønne forbindelser mellem Vollsmoses landskabelige kvaliteter og Odense Ådal.
- Ny infrastruktur og ikke mindst nedbrydning af dele af Vollsmose Allé skal åbne op for nye sammenhænge med omgivende kvarterer.
- Der skal skabes fire nye kvarterer – Skovporten, Boulevardkvarteret, Allékvarteret og Åhaverne, med hver sin identitet (se planen tv.).
- Et bydelshus med ca. 500 kommunale arbejdspladser opføres ved Torvet.

BILLEDDOKUMENTATION – forandringer i Vollsmose

I BUILDs følgeevaluering laves der en løbende fotoregistrering på udvalgte steder i bydelen.
På den følgende side præsenteres fire steder, hvor der i perioden 2019 til 2022 er igangsat fysiske forandringer.
Flere steder vil komme til, når yderligere forandringer viser sig.

De fire steder i Vollsrose, hvor det i 2. runde af følgeevalueringen har været relevant at dokumentere fysiske forandringer.

2019

2022

Risingsvej er blevet anlagt som en tværgående vej på tværs af Vollsrose. Dermed er starten lagt til en bygade på Vollsrose Torv.

I Egeparken var endnu en tværgående vej under anlæg i foråret 2022. I baggrunden på billedet tv. ses Bøgeparkens højhus, der er blevet nedrevet i 2022.

Anlægget af den tredje tværgående vej skabte i 2022 en stor byggeplads i Bøgeparken, hvor dele af vores feltstudier finder sted.

Byggepladsen i Bøgeparken set fra Vollsrose Allé.

BEBOERSAMMENSÆTNING

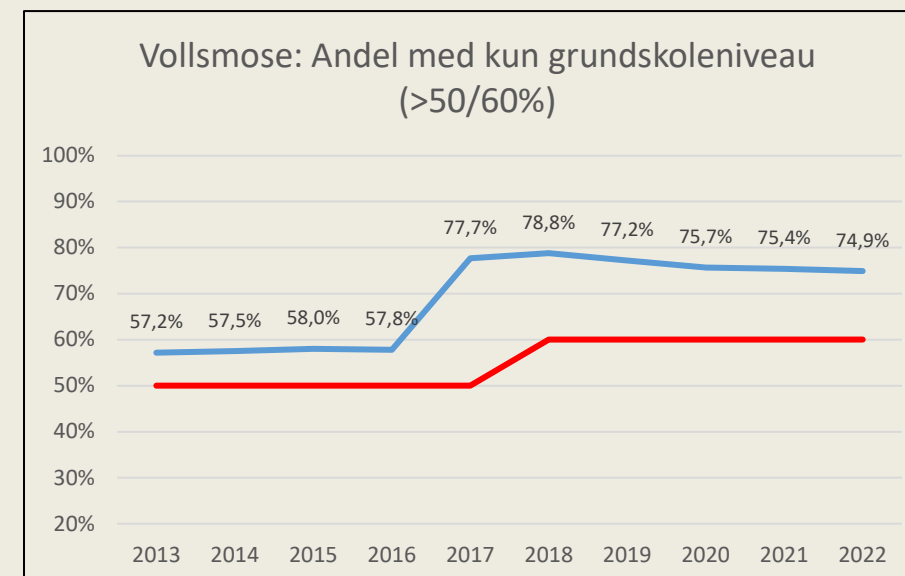
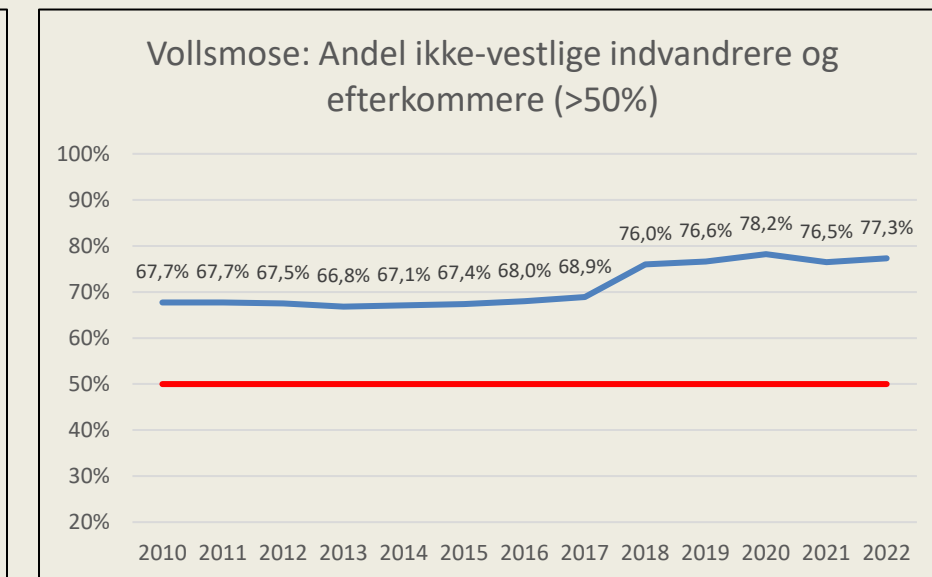
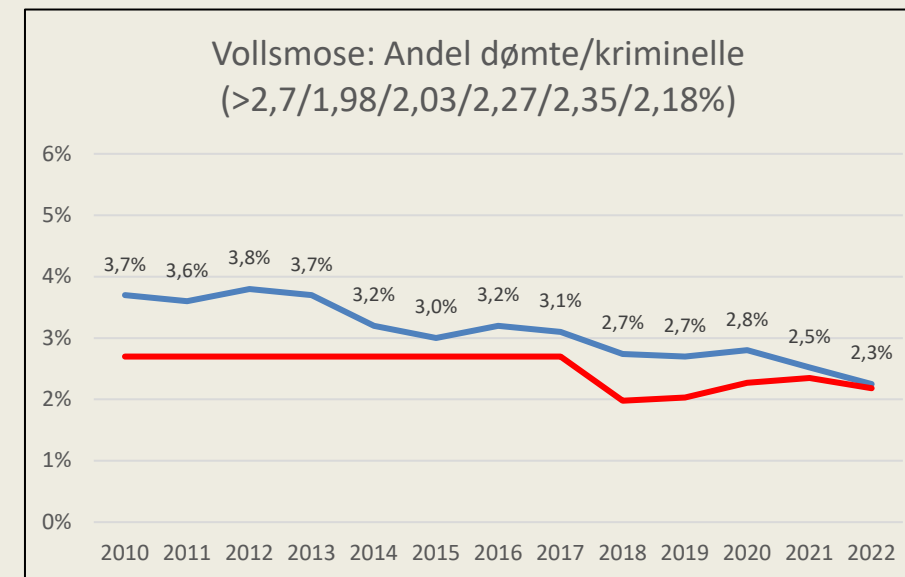
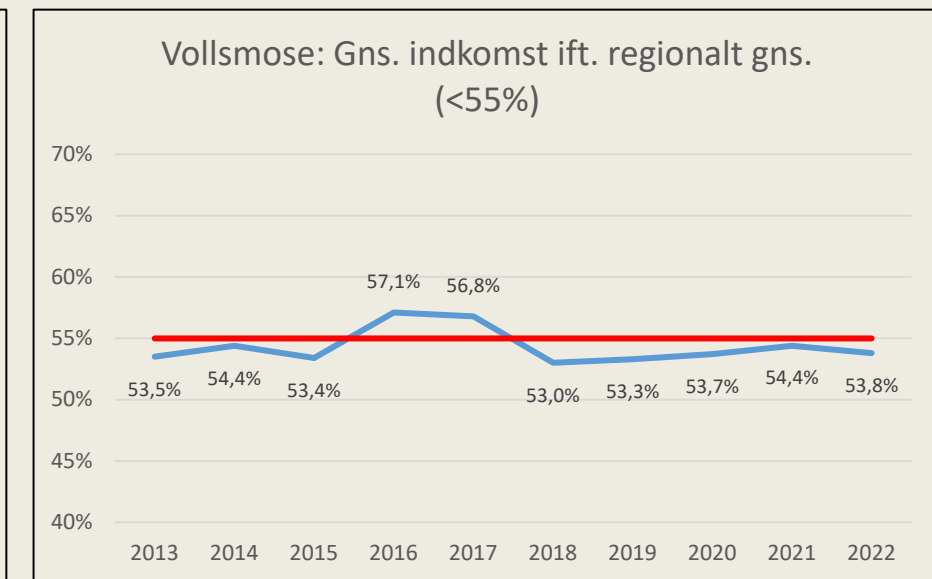
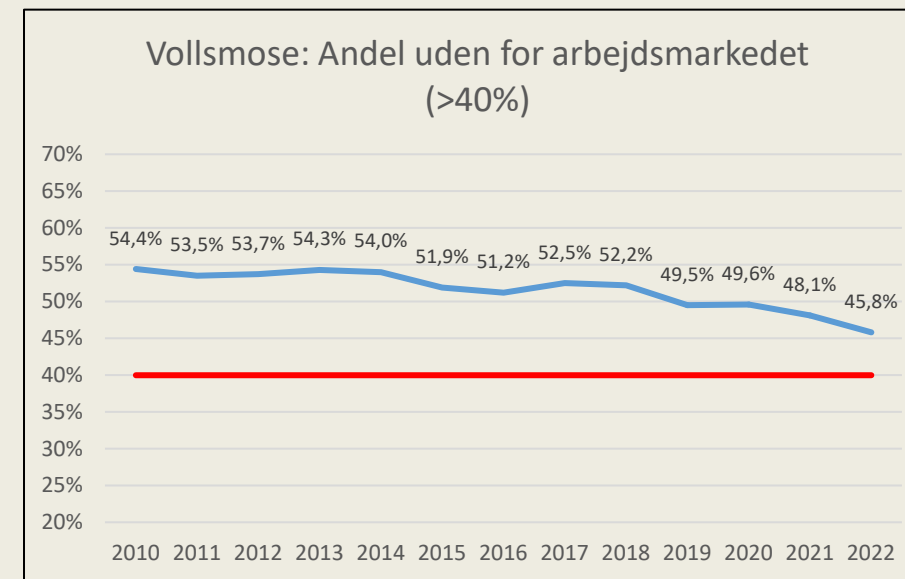
Her opgøres Vollsmoses beboersammensætning efter listen over parallelsamfund. De præsenteres her, da udviklingen i de udsatte boligområder i sidste ende vil blive vurderet ud fra disse kriterier fra politisk side.

Vollsmoses beboersammensætning

Diagrammerne viser udviklingen i Vollsmose målt på Parallelsamfundsftalens fem kriterier:

- Andelen af beboere uden tilknytning til arbejdsmarkedet er faldet støt siden den første opgørelse i 2010. Er dog stadig ca. 6% over grænseværdien.
- Andelen af beboere med en dom er også faldende og har de sidste to år været tæt på grænseværdien.
- Andelen af beboere, der alene har en grunduddannelse, er faldet en smule siden 2018.
- Beboernes gennemsnitlige indkomst faldt markant i 2018, og har siden været en smule under grænseværdien.
- Andelen af beboere med ikke-vestlig baggrund er knap 10% højere end i 2010. Stigningen er især sket siden 2017.

På to ud af fem kriterier er Vollsmose tæt på at nå under grænseværdierne. På andre kriterier er der stadig et stykke vej, før Vollsmose kommer af 'listen'.

Beboersammensætningen i Vollsmose opgjort efter Parallelsamfundsftalens fem kriterier. Nogle af kriterierne er blevet ændret undervejs. Indtil 2017 var grænseværdien for andelen af dømt/kriminelle 2,7 %. Herefter blev kriteriet ændret, så andelen ikke må være mere end tre gange større end landsgennemsnittet over to år. Også opgørelsen af beboere med kun en grunduddannelse er blevet ændret, idet man fra 2016/2017 ikke længere medregner uddannelser fra indvandreres hjemland. Det forklarer den store stigning i Vollsmose i 2017. [Kilde: BL 2018:De 16 "hårdeste ghettoområder" & Bolig og Planstyrelsen].

Genhusning

- permanent og midlertidigt

I alt skal der frem mod 2030 ske 1.000 permanente genhusninger (ved nedrivning) og 1.800 midlertidige genhusninger (ved renovering) i Vollsmose.

FAB: Foreløbig er der ved renoveringen af Fyrreparken nedlagt 26 boliger. Med den forestående renovering af Birkeparken fjernes 200 af de 439 boliger. Heraf er 100 boliger tømt naturligt eller ved midlertidig udlejning.

Civica: Omdannelsen af Bøgeparken er i gang. Her nedrives ca. 300 boliger ud af 475. I 2022 nedrives 138 boliger, mens genhusning som forberedelse på nedrivning af yderligere 140 boliger var i gang i sommeren 2022.

Genhusning internt i Bøgeparken kan kun ske i begrænset omfang, da der pt. kun er 197 boliger tilbage i afdelingen. Ifølge Civica genhuses der kun i andre boligafdelinger i Vollsmose, hvis beboerne opfylder ghettokriterierne. Mange ressourcestærke familier vælger dog selv at flytte væk fra bydelen.

Herkomst	Fraflyttere	Tilflyttere	Nettotilflytning*
Dansk herkomst	322	151	-171
Vestlig herkomst	225	239	14
Ikke-vestlig herkomst	826	414	-412
I alt	1.373	804	-569

Afdeling	Offentligt forsørgede	Selvfor-sørgende	Under 18 år	Over 66 år	I alt
Samme afdeling	117	116	99	33	365
Anden afdeling	39	99	16	9	163
I alt	156	215	115	42	528

Forsørgelsesstatus	Fraflyttere	Tilflyttere	Nettotilflytning*
Offentligt forsørgede i alt	294	88	-206
- Ledig	72	34	-38
- Ikke-arbejdsmarkedssparat	128	35	-93
- Førtidspension	94	19	-75
Selvforsørgende	758	557	-201
Under 18 år/over 66 år	321	159	-162
I alt	1.373	804	-569

Til trods for den skærpede fleksible udlejning i Vollsmose er der fortsat en del beboere på overførselsindkomst, der flytter internt mellem bydelens afdelinger. Der sker også både til- og fraflytninger mellem de monitorerede boligområder i Odense. Forvaltningen mener, at det skyldes, at en del beboere flytter til Vollsmose uden om godkendelsesprocessen. Kommunen vurderer dog ikke , at flyttemønsteret fra Vollsmose giver anledning til skærpet fokus på, om Vollsmoses udfordringer ”eksporteres” til andre boligområder,

Flyttemønstre i Vollsmose 2021

Antallet af beboere i Volsmose faldt i 2021 med 569. Ud af denne nettofraflytning er 177 personer af dansk herkomst, mens 412 personer er af ikke-vestlig herkomst.

Fraflytning: Blandt de fraflyttede var 294 på offentlig forsørgelse. Af disse flyttede 53 til andre monitorerede boligområder i Odense.

Tilflyttere: Der var 804 tilflytninger i Vollsmose i 2021(inkl. 79 nyfødte). Heraf er 109 flyttet fra andre monitorerede boligområder i Odense. 88 tilflyttere (11% af samtlige tilflyttere) var på offentlig forsørgelse.

Interne flytninger: Der er i 2021 registreret 528 interne flytninger i Vollsmose. Heraf er 365 foretaget indenfor samme afdeling, hvilket i 2021 var en lovfastsat ret uanset beboerens sociale status. Der er 39 beboere på offentlig forsørgelse, der er flyttet til en anden afdeling i Vollsmose.

BYLIVSREGISTRERINGER

Bylivsregistreringerne har til formål at give indblik i hvordan forskellige dele af området bruges og hvorvidt og hvordan dette ændres i forbindelse med omdannelserne. Registreringerne er lavet ved at notere alle interviewpersoners geografiske placering i forbindelse med det gennemførte survey. Prikkerne giver en ide om hhv. beboere og udefrakommendes færden i området.

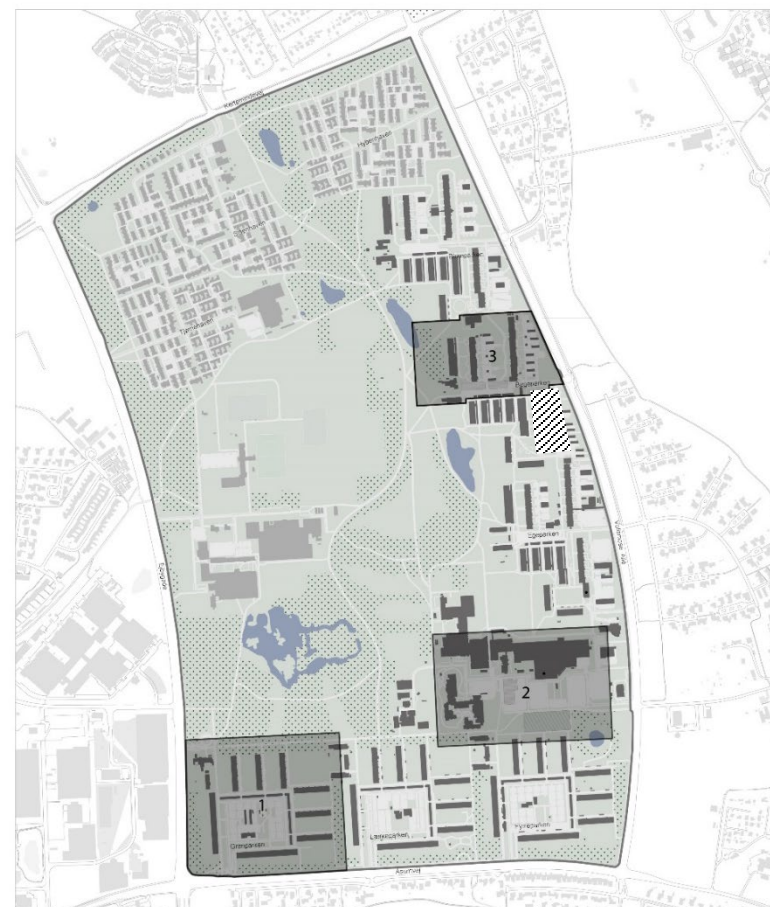
2019

Bylivsregistrering

Bylivsregistreringen i Vollsrose er udført i tre dage i juni 2022 i forbindelse med det gennemførte survey blandt 162 beboere og brugere. Til bemærkning var antallet i 2019 oppe på 246. Bylivsregistreringerne kan ikke læses som en fuldt repræsentativ gengivelse af, hvem der bruger hvilke dele af området, men kan sammenholdt med de øvrige datakilder give et fingerpræg om det.

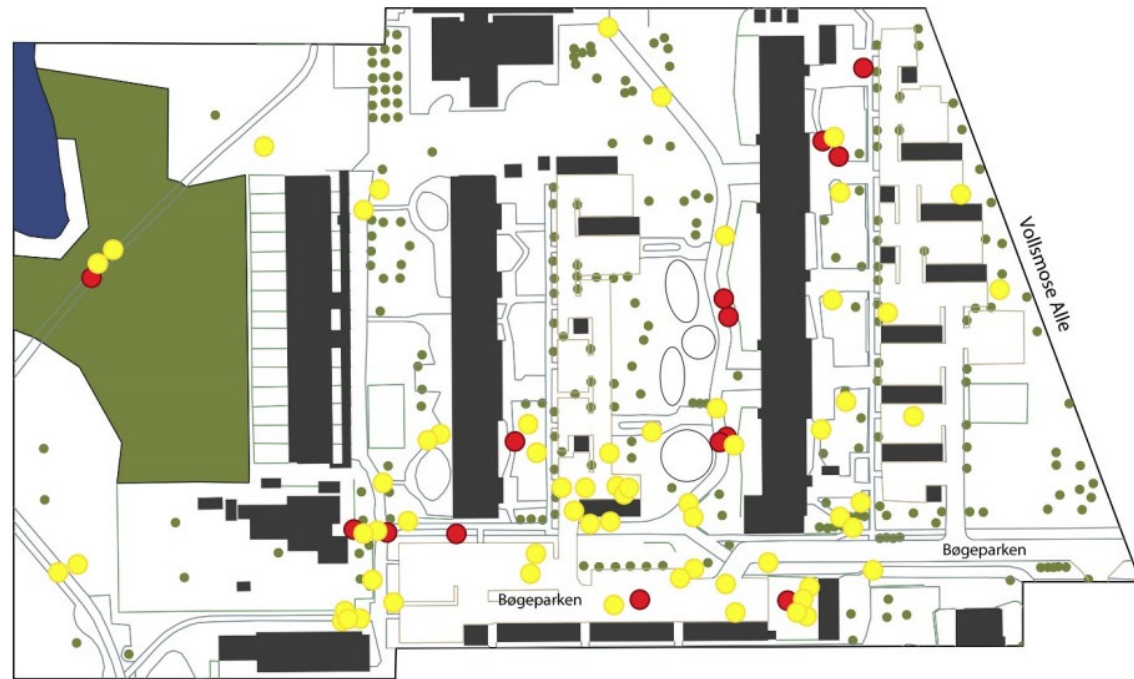
Bylivsregistreringen er foretaget i tre områder i Vollsrose: Bøgeparken (1), Granparken (2) og området omkring Vollsrosecentret (3). Samlet set viser bylivsregistreringerne, at parkerne primært benyttes af beboerne, mens området omkring Vollsrosecentret stadig er det mest befærdede, også hvad angår udefrakommende.

2022

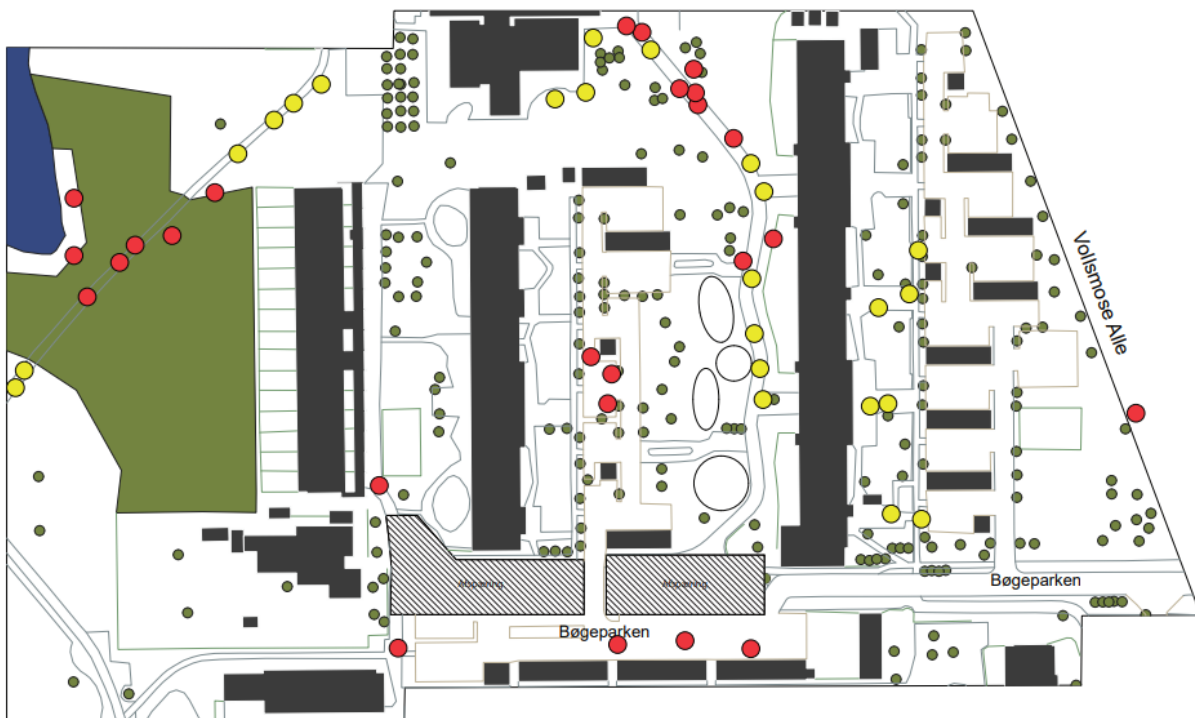
Bylivsregistrering

Område 1: Hvem færdes i området

● Bor i Vollsmose [64]
● Udefrakommende [14]

2019

● Udefrakommende [25]
● Bor i Vollsmose [23]

2022

Bøgeparken er under bylivsregistrering stadig under omdannelse, jf. to byggefeltet. Det kan måske forklare, hvorfor der til sammenligning med registreringen i 2019 er færre beboere og langt flere udefrakommende i området. Beboerne er i 2022 også fortrinsvis registreret omkring infrastrukturelle årer. De gælder i mindre grad for udefrakommende.

Det skal bemærkes, at der er langt færre registrerede i området i 2022 (48) sammenlignet med 2019 (78).

Bylivsregistrering

Område 1: Udefrakommendes brug af området

2019

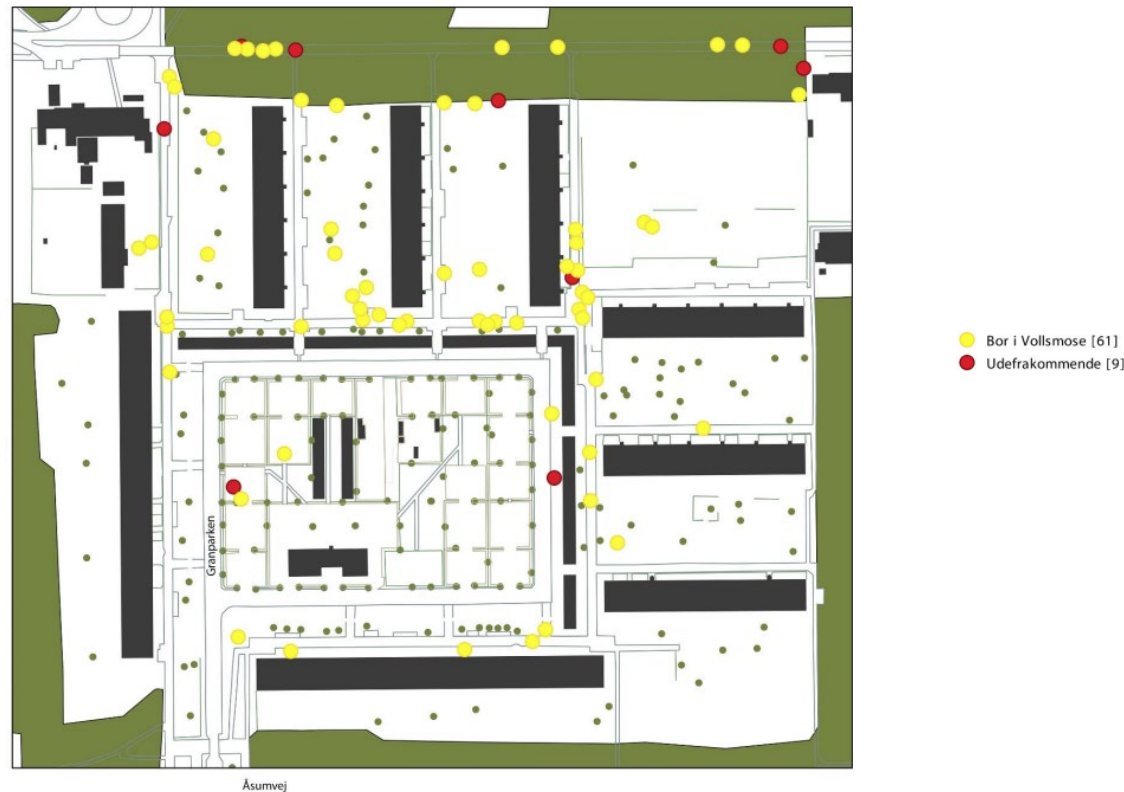
2022

Der er registreret betydeligt flere udefrakommende i Bøgeparken i 2022 (25), sammenlignet med 2019 (4), særligt fordi det samlede antal registrerede i området er betydeligt mindre i år end tidligere (se forrige kort).

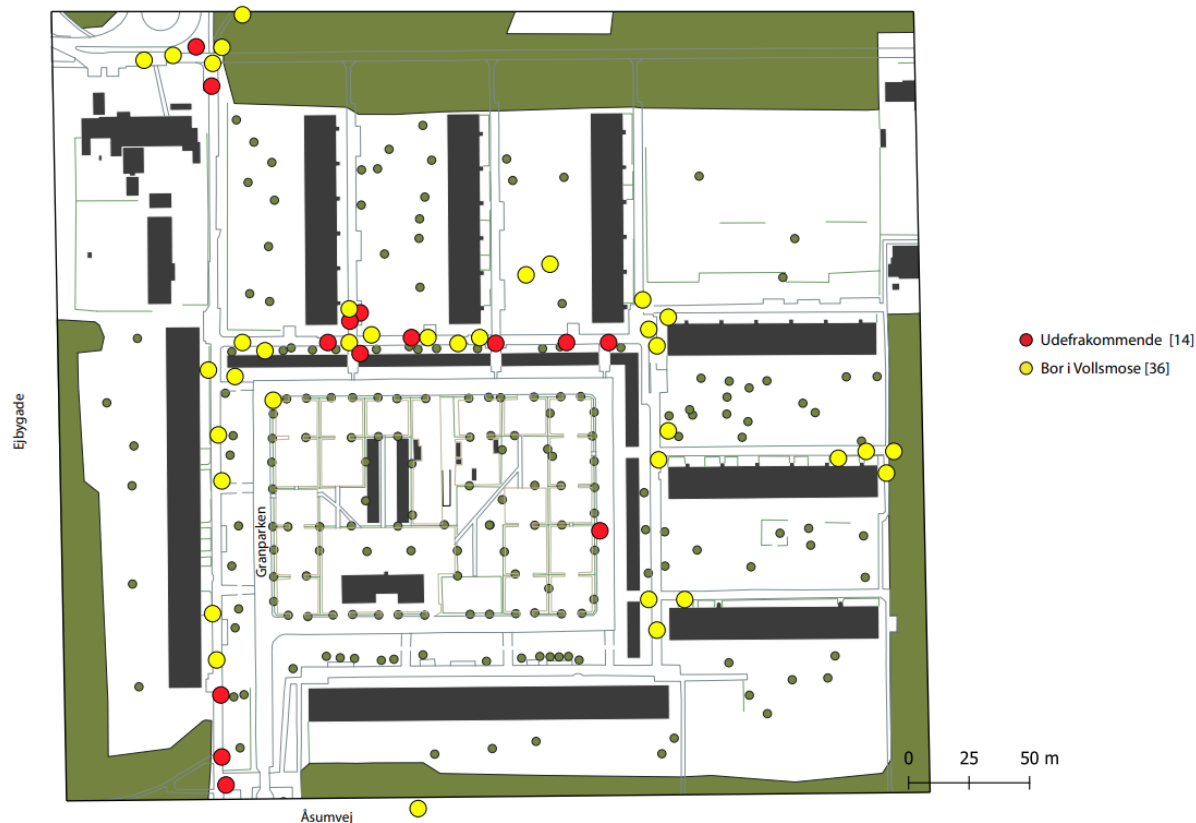
Ser på andelen af udefrakommende, der arbejder i området, så er den i 2022 også højere end i 2019 (9 mod 4), hvilket kan forklares med de to igangværende byggeområder. Derudover er der flere der passerer igennem (7 mod 3).

Bylivsregistrering

Område 2: Hvem færdes i området

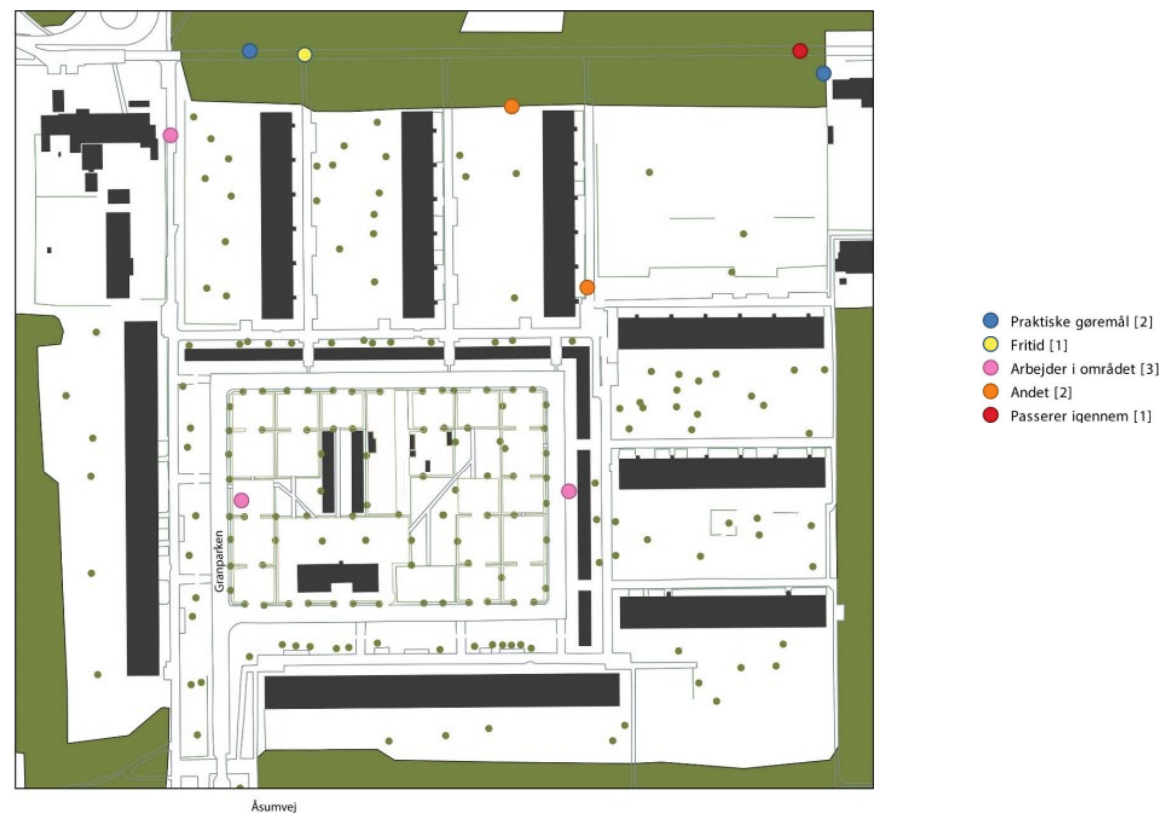
2019

2022

Også i Granparken er der registreret mindre aktivitet i 2022 sammenlignet med 2019, samtidig har fordelingen ændret sig: I 2019 var der 61 beboere, og 9 udefrakommende, mens der i 2022 blev der registreret 36 beboere i området, og 14 udefrakommende.

Beboerne bevæger sig i begge perioder primært på stierne og i uderummene mellem boligblokkene. Særligt på stien bag de tre nordlige garageanlæg og i uderummene mellem de tre nordlige boligblokke er der en del aktivitet. Institutionen i områdets nordvestlige hjørne tiltrækker også stadig aktivitet. Det gælder også cykel- og gangstien, som findes nord for Granparken, og som binder området sammen med gymnasie og skoler.

2019

Bylivsregistrering

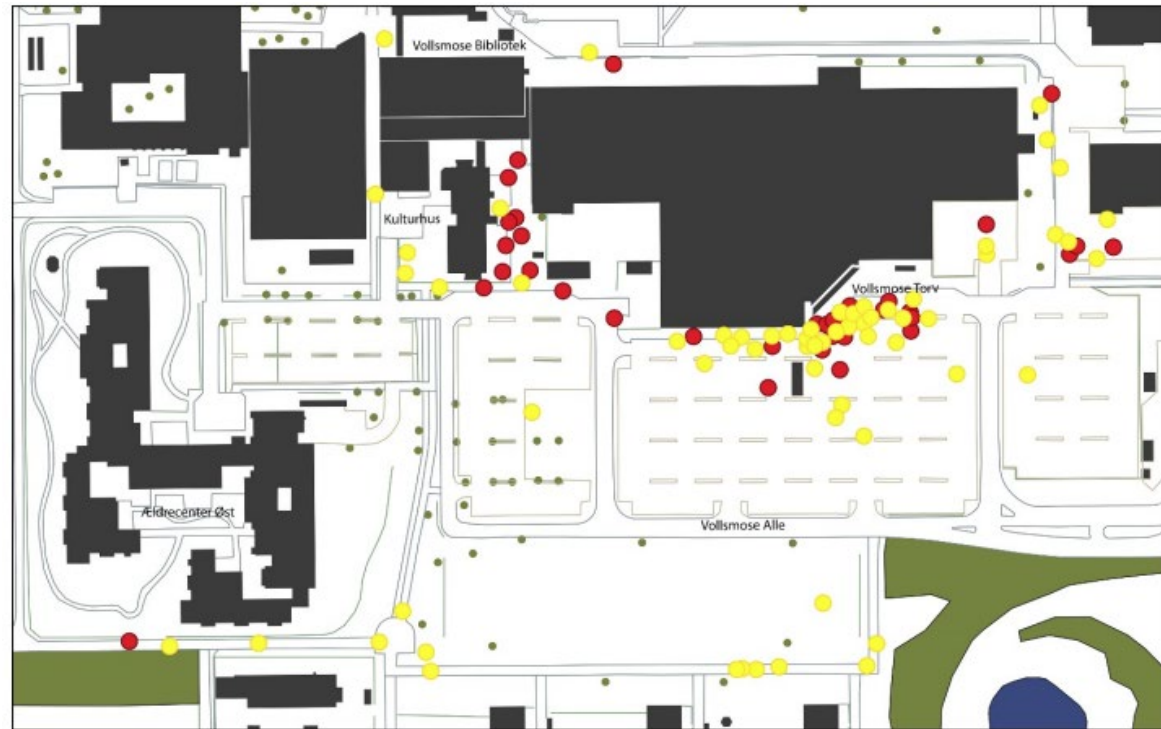
Område 2: Udefrakommendes brug af området

2022

I forhold til det samlet antal registrerede i 2019 og 2022 er andelen af udefrakommende steget. Det skal ses i sammenhold med at antallet af registrerede brugere i bylivsregistreringen generelt er faldet i forhold til 2019.

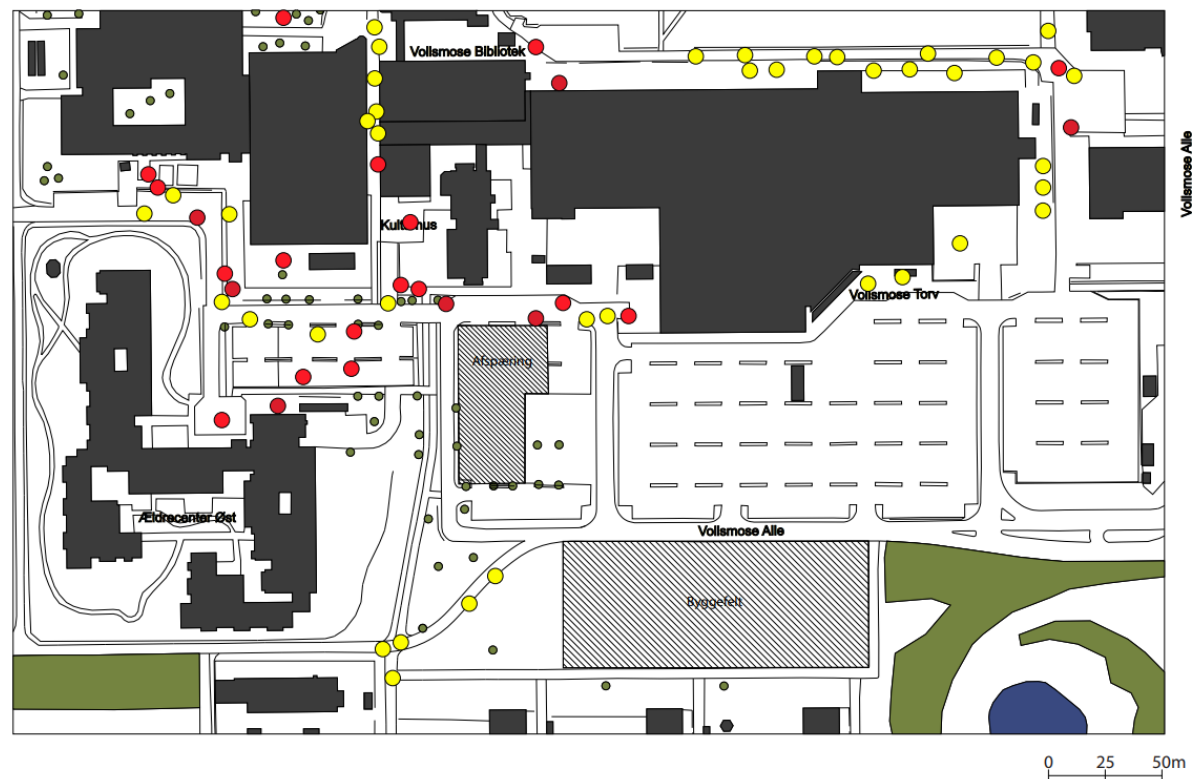
Ud af de 14 udefrakommende, der er i området i 2022 er 6 der pga. arbejde. Det kan skyldes renovering og den igangværende omdannelse, bl.a. i området, herunder i naboparken.

2019

Bylivsregistrering

Område 3: Hvem færdes i området

2022

Aktiviteterne i området omkring Vollsrosecentret matcher billedet i de to andre områder: Sammenlignet med 2019 er aktiviteterne dalet. I 2019 var der 63 beboere, og 35 udefrakommende i området, i 2022 er antallet faldet til 40 beboere og 24 udefrakommende.

Samtidig er aktiviteterne flyttet fra området ude foran centret til nordsiden af centret (primært beboere), samt til infrastruktur og parkeringspladser. Dette skyldes formentlig den igangværende omdannelse (se byggefelt) samt et midlertidigt vaccinationscenter, som tilgås på centrets nordside.

2019

Bylivsregistrering

Område 3: Udefrakommendes brug af området

2022

Sammenlignet med 2019 er der i 2022 antallet af udefrakommende der er i området pga. praktiske gøremål faldet fra 20 til 0. Det indikerer, at udefrakommendes brug af centrets tilbud – bibliotek, svømmehal, restauranter, butikker mv. – er mindre attraktiv sammenlignet med 2022. Derudover kan nedlukningerne under pandemien også stadig have en effekt.

Samtidig er andelen af arbejdende i området steget fra 8 til 19. Det peger – igen – på de igangværende omdannelser i området.

FELTSTUDIER

I det følgende fremlægges resultaterne af de feltstudier, der blev gennemført i Vollsmose i juni 2022, umiddelbart efter offentliggørelsen af bydelsplanen. Med afsæt i forskellige metoder (se bilag), bl.a. interviews, spørgeskemaundersøgelse, observation og deltagelse på møder/begivenheder er hverdagsliv, områdets sammenhæng med omgivelserne, områdets omdømme og holdninger til omdannelse kortlagt.

Feltstudier

Hverdagslivet i Vollsmose

Omdannelsen af Vollsmose er i gang, både fysisk og mentalt. De fleste beboere udtrykker, at de sidder i en slags venteposition, som er blevet forstærket af corona-pandemien, hvor sociale funktioner, Vollsmosecentret og hverdagslivet blev lukket ned. Flere funktioner er endnu ikke oppe at køre igen, eller er flyttet og/eller har fået til huse i midlertidige lokaler. Vollsmosecentret har fået flere tomme butikker end før nedlukningen, hvilket – sammen med centrets usikre fremtid – også bidrager til en kollektiv følelse af at vente.

”Jeg kan godt opleve en tristhed, når jeg kigger ud ad vinduet og kan se alt det, der er i færd med at blive revet ned. Vollsmose trænger til et løft, ja, både boligmæssigt- og beboermæssigt. Men det er trist, der skal rives ned, og at folk mister deres bolig og hjem.”

Beboer i Bøgeparken

”Her i Egeparken er vi ikke i en ventesituation. Der er mange år til, der sker noget, og der kan ske meget endnu. Vores bygning er gul [Red: muligvis nedrives], så det er også ude af vores hænder. Og vi kan ikke spørge nogen, for ingen ved noget.”

Beboer i Egeparken

Feltstudier

Hverdagslivet i Vollsmose

Omdannelsen har dog forskellig betydning for beboernes hverdagsliv. Også fordi der er stor forskel på, hvor de enkelte parker i området er i processen. Nogle steder – f.eks. I Bøgeparken, er omdannelsen igangværende, mens man i Fyrreparken er ved at være færdig med renovering. Derudover er der stor forskel på, om man bor i en blok, som står til nedrivning, potentiel nedrivning eller skal blive. Men for stort set alle – undtaget de ganske unge som vi talte med – er omdannelsen en stor, vanskelig, del af deres hverdagsliv.

Beboere og en lokal ejendomsmægler fortæller, at flere unge ressourcestærke par og småbørnsfamilier aktivt søger væk, eller allerede har investeret i et hus med have. For manges vedkommende i et af de parcelhuskvarter, som ligger omkring Vollsmose. Derved kan de beholde deres sociale relationer, og børnene kan fortsætte i deres skole.

"Da I var her sidst, havde vi lidt ondt i maven over alt det, der skulle ske. Nu har vi ligesom accepteret det. Vi er flygtninge, så vi har prøvet før, at vores liv er revet ud af vores hænder. Det er ubehageligt, og det ødelægger os på en eller anden måde. Men nu har vi accepteret det."

Beboer i Bøgeparken

"De køber hus på Åsumvej, Kildegårdsvej og Biskorupvej. Og i området ved Seden Syd. I Bullerup og Agedrup. Det er meget få, der flytter helt til Munkebo eller længere væk. Det, der er fælles for alle disse områder, udover de ligger tæt på Vollsmose, det er, at de har samme skoledistrikter."

Ejendomsmægler

Feltstudier

Hverdagslivet i Vollsmose

Den nye bygade, Risingsvej, og de nye sivegader ned i parkerne er blevet en del af hverdagslivet i Vollsmose, og er noget som beboerne generelt er glade for. Bl.a. er der mindre affald i og omkring de nye pladسدannelser og legepladser, selv om affald i mange områder er et stigende problem grundet nyt sorteringssystem.

Beboerne omkring de nye pladser og særligt beboerne i Fyrreparken, som har været igennem en større helhedsrenovering, udtrykker også en tilfredshed med omdannelserne og giver indtryk af, at det bidrager positivt til deres ejerskabsfølelse og stolthed.

"Folk har været meget bekymret over, hvordan det kom til at se ud, og om de mistede deres grønne områder. når vi nu fik veje ind. Men mange er virkelig positive overraskede over, hvor pænt det egentlig er blevet."

Beboer i Granparken

"Der er helt klart mindre affald i de områder, der er blevet lavet om end andre steder. Man får lidt en fornemmelse af, at man vil passe mere på pladserne, end man ville tidligere."

Beboer

"Renoveringen har betydet, at der er en større ejerfornemmelse fra beboerne. Tidligere gjorde folk ikke så meget ud af deres boliger, men vi kan se, der er kommet gardiner op. Det er også første gang i de tyve år, jeg har boet her, at der er nogen, der har lyst til at bidrage med blomster i fællesarealerne."

Beboerdemokrat, Fyrreparken

Feltstudier

Hverdagslivet – beboerne

Større udeaktivitet

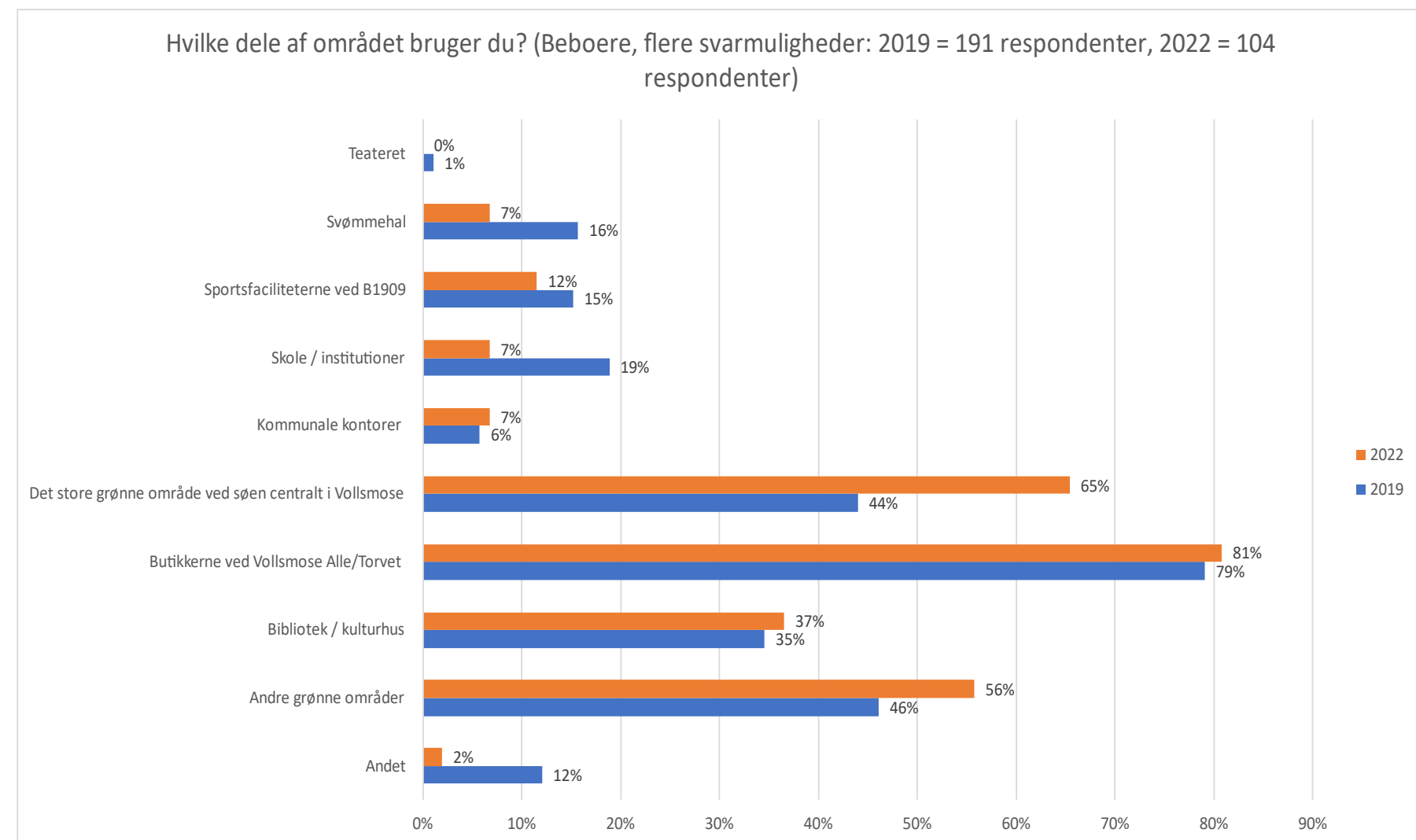
Sammenlignet med første bylivsregistrering i 2019 benytter beboerne i 2022 i højere grad udearealer end indendørsfunktioner. Det hænger sandsynligvis sammen med nedlukningerne under pandemien og det faktum, at flere indendørsaktiviteter endnu ikke kører. Se forskellene mellem blå søjle (2019), og orange søjle i diagrammet (2022).

Vollsmosecenteret er stadig attraktivt

Samme andel beboere benytter stadig Vollsmosecenteret som i 2019. Det selv om flere beboere i de kvalitative interview fortæller, at centret lider af butiksdød efter nedlukningerne og har udsigt til at blive revet ned. Alle tilkendegiver deres opbakning til centret.

Skole og institutioner bruges af færre

Der har i perioden været en omorgansiering af skoler og institutioner i områder, bla. med lukning og sammenlægning, hvilket måske forklarer, hvorfor andelen af brugere her er faldet fra 19% til 7%.

Feltstudier

Hverdagslivet – udefrakommende

Færre udefrakommende bruger centret

Den største ændring i udefrakommendes brug af faciliteter i Vollsmose er Vollsmosecenteret. Her er brugen for udefrakommende er faldet fra 68% i 2019 til 19% i 2022. Muligvis har nedlukningerne under corona her haft en indvirkning.

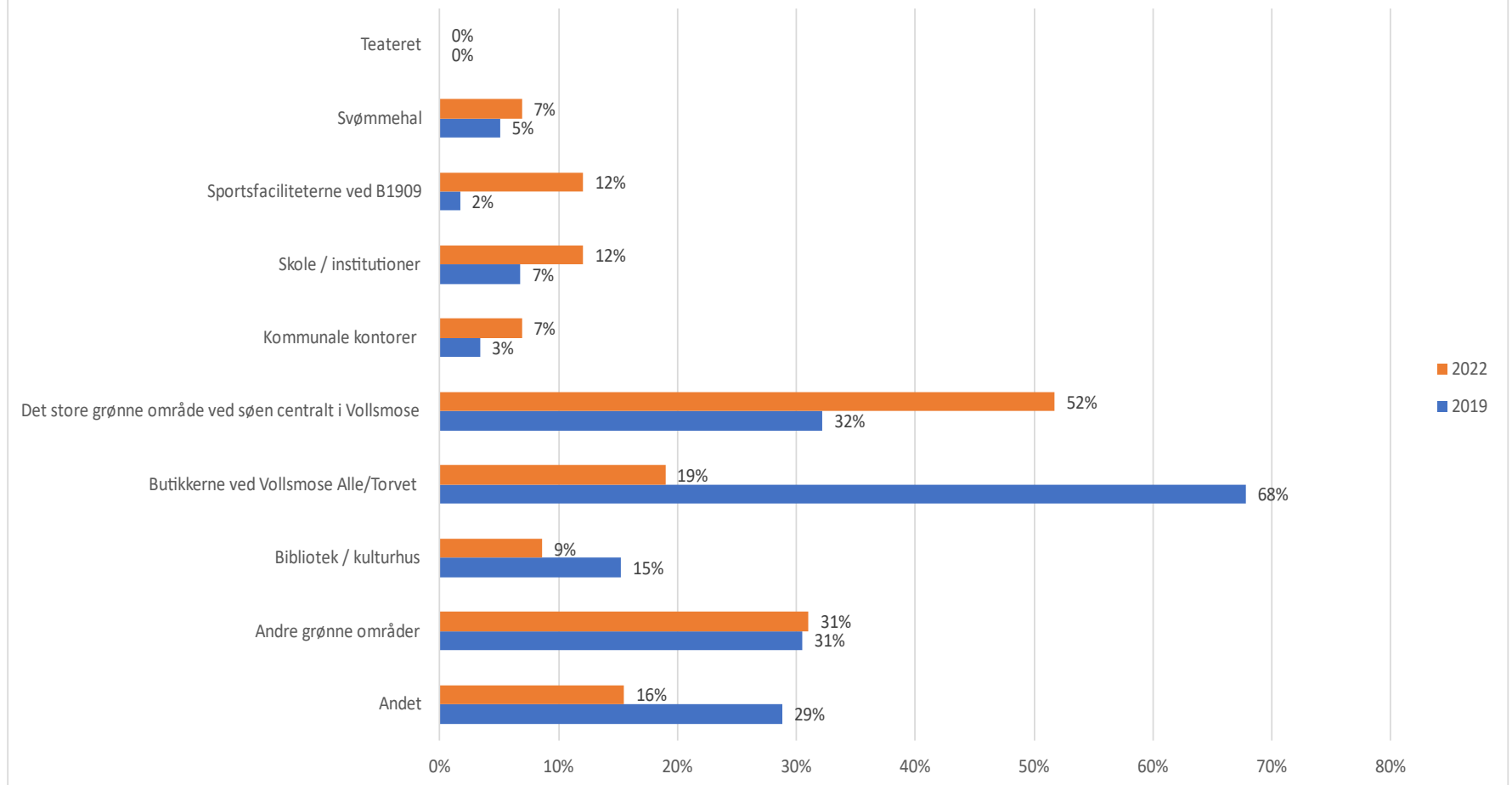
Søområdet ved Vollsmose bruges af flest

Det grønne område omkring søen midt i Vollsmose er fra 2022 blevet udefrakommendes foretrukne besøgsmaal i Vollsmose. Halvdelen (52%) siger, de bruger søområdet, hvilket er en stigning på 20% fra 2019.

Skole, institutioner og sportsfaciliteter bruges mere

Mens brugen er faldet hos beboere, så er der en mindre stigning i udefrakommendes brug af skoler/institutioner (fra 7% til 12%), sportsfaciliteter ved B1909 (fra 2% til 12%) og svømmehal (fra 5% til 7%). Også de kommunale kontorer oplever en svag stigning (fra 3% til 7%). Her er dog kun tale om få besvarelse fra udefrakommende.

Hvilke dele af områder bruger du? (Udefrakommende, flere svarmuligheder: 2019 = 59 respondenter, 2022 = 58 respondenter)

"De nye veje betyder, at trafik – at komme ind og ud – af parkerne – bliver nemmere. Og så er der også det, at ballademagerne ikke så let kan skjule sig. Og politiet kan hurtigere komme i midten af området."

Beboer, Egeparken

"Problemerne er de samme. Men de tager sig anderledes ud. Der er blevet nedbrudt nogle gamle tilhørssteder, så nu er det mere spredt ud. De har ikke så meget et fast sted, som de havde tidligere."

Beboer, Egeparken

Det har været meget roligt i Granparken altid. Men nu er der problemer. Politiet har været der flere gange. Vi er bekymret for, at det nu bliver Granparken, der bliver parken med den slags problemer."

Beboer, Granparken

"Lærkeparken, måske også Fyrreparken, har altid følt sig 'finere'. Men de sidste skyderier, der har været i Vollsmose, er foregået i Fyrreparken og Lærkeparken, så måske er de ved at kravle lidt ned af deres høje hest. Ha ha ha'."

Beboer, Bøgeparken

Feltstudier

Vollsmose – en del af byen ?

Vollsmose er en bydel under forvandling. Bygaden har, ifølge brugerne, skabt en anden mental tilkobling til Odense by. Det er nemmere at komme ud og ind af området, hvad enten det er i bil, på cykel eller knallert. Det gælder også for politiet. Det erfarer flere efter de seneste års bandekonflikt mellem grupperinger fra Vollsmose og Korsløkke med visitationszoner og politiopbud til følge.

Også det kriminelle miljø og den utryghed, som er knyttet hertil, er under forvandling. Miljøet er ikke længere rodfæstet i Bøgeparken, men spredt ud over det meste af Vollsmose, primært områderne ud mod Åsumvej og over mod Korsløkke-området, dvs. Fyrreparken, Granparken og Lærkeparken, og de nye pladسدannelser. Det har også ændret hierarkierne mellem de forskellige parker.

"Vollsmose har i forhold til ungdomstilbud været hårdere ramt end andre steder i byen, og de unge sårbare er derfor yderligere ramt. Deres familie har måske ikke haft ressourcerne, og når de eksterne voksne, som har været der før corona, hvis forskellige sociale aktiviteter, ikke været tilgængelige i to-tre år, så har det gjort det svært for dem."

Frivillig i Vollsmose

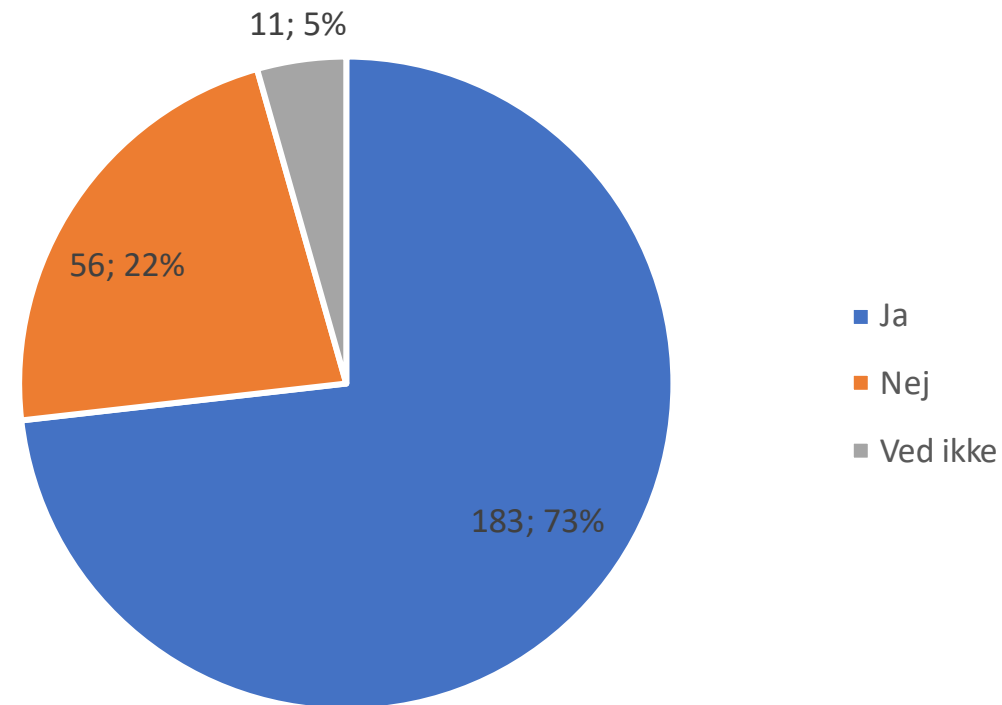
Feltstudier

Vollsmose – en del af byen ?

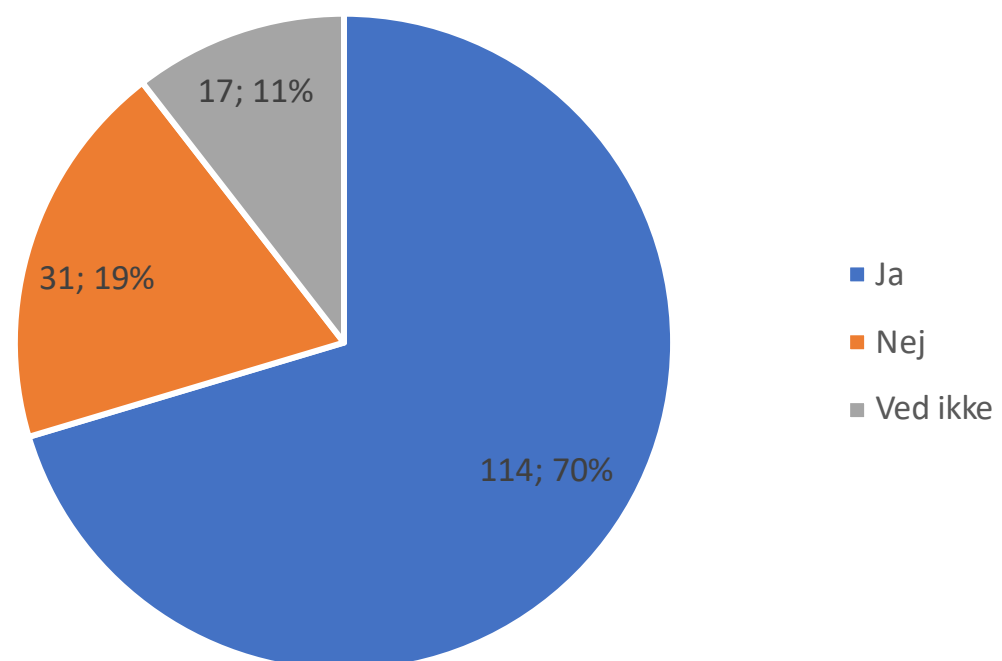
Både beboere og udefrakommende omtaler grupper af meget unge, også unge piger, der hænger ud eller som agerer 'mulddyr' eller vagter, og som er indblandet i sammenstød med Korslække-gruppen og med politiet, særligt i parkerne ned mod Åsumvej. Som konsekvens er Fyrreparken som den sidste park i området ved at sætte overvågningskameraer op.

Også manglen på sociale tilbud til de unge under pandemien har, ifølge nogen frivillige, ramt Vollsmoses unge hårdere end andre steder i byen. Det kan have bidraget til det øgede antal af unge, som nu skaber utryghed i dele af boligområdet.

2019: Er du tryk ved at gå gennem Vollsmose efter mørkets frembrud? (Alle respondenter = 250)

2022: Er du tryk ved at gå gennem området efter mørkets frembrud? (Alle respondenter = 162)

Feltstudier

Vollsmose - en del af byen ?

Opfattelsen af, hvorvidt det er trygt at bevæge sig gennem Vollsmose efter mørkets frembrud er stort set uændret siden 2019, dog med få ikke-signifikante nuancer.

Andelen af beboere og brugere, der finder det trygt at gå igennem området, når det er mørkt, er fra 2019 til 2022 faldet fra 73% til 70%. Omvendt er der færre, der synes det er utryk at gå igennem området. Her er andelen faldet fra 22% til 19%. Den største ændring ses i andelen af beboere og udefrakommende, der svarer, at de ikke kan tage stilling. Her er andelen steget fra 5% til 11%.

"Det er det sociale engagement, der kendetegner Vollsmose, og det ser jeg ikke andre steder i Odense. Jeg kan godt få den tanke, at alt det her [omdannelsen, ghettoplanen] måske også er opstået som en positiv protest. At vi vil vise, at vi kan andre ting, end blot at være et sort stempel på bykortet.."

Muslimsk beboer

"Det går fremad i hele Vollsmose. Det har også meget at gøre med ghettoplanen. Man udtaler sig positivt og negativt. Men beboerne stiller andre spørgsmål på møderne end de gjorde tidligere. Der er også flere, der er begyndt at blande sig. Der er kommet et andet 'vi'."

Beboerdemokrat og beboer

Feltstudier

Vollsmoses omdømme

Omdannelsen, ghetto-prædikatet og de verserende bandekonflikter med politiopbud og visitationszoner tærer, ifølge beboere og brugere, på Vollsmoses i forvejen negative omdømme. I de kvalitative interviews indikerer flere, at den nye infrastruktur, Robotskolen og offentliggørelsen af den samlede bydelsplan med ekstern medfinansiering måske også bidrager positivt til omverdenens syn på Vollsmose, selvom de selv udtrykker en skepsis. Enkelte mener, at omdannelsen også har aktiveret beboerne på en måde, så de nu selv er begyndt at tage ansvar for deres områder.

Samtidig har Odense Kommunes indsats mod negativ social kontrol ifølge flere interviews ofte haft en negativ effekt på omdømmet. I nogles fortolkning har indsatsen bidraget til yderlig stigmatisering, mens det for andre har åbnet op for nye typer samtaler, særligt omkring og med de unge.

Feltstudier

Vollsmoses omdømme

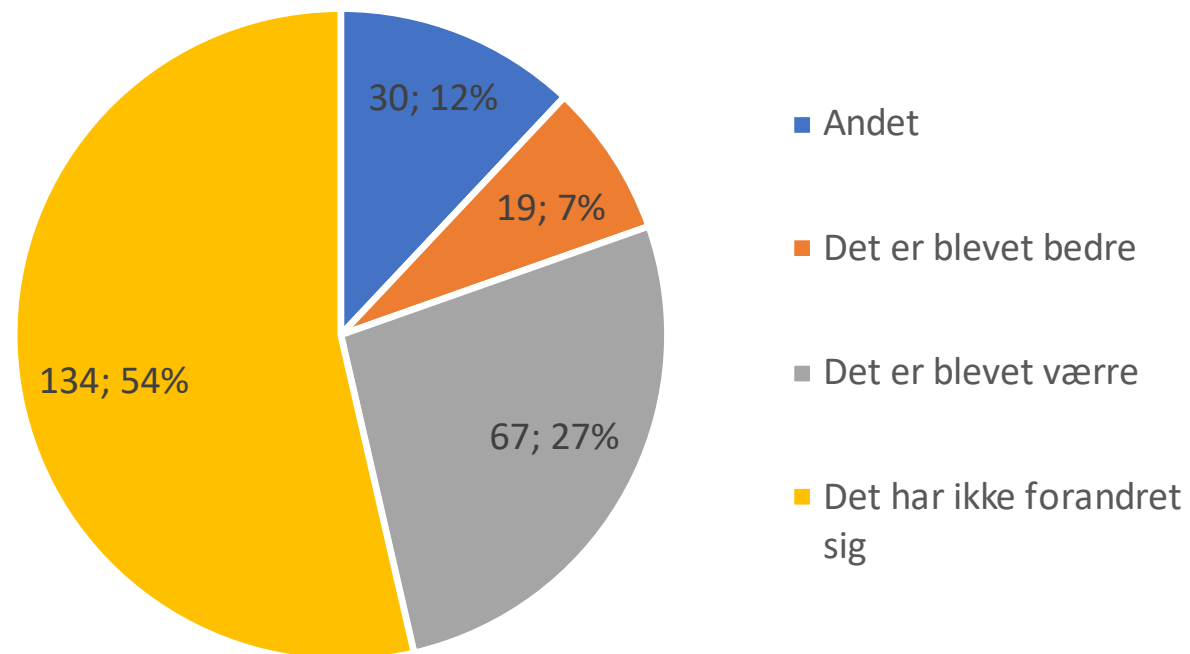
"Når jeg går ned med mit skrald, og der står håndværkere i området og arbejder, så har jeg lyst til at tage et skilt med, hvor der står: "Jeg er selvstændig! Jeg er ikke på kontanthjælp!". Hvorfor er jeg nået dertil, hvor jeg tænker, at det er det, andre tænker om mig – hvordan er det nået dertil?"

Muslimsk beboer og far

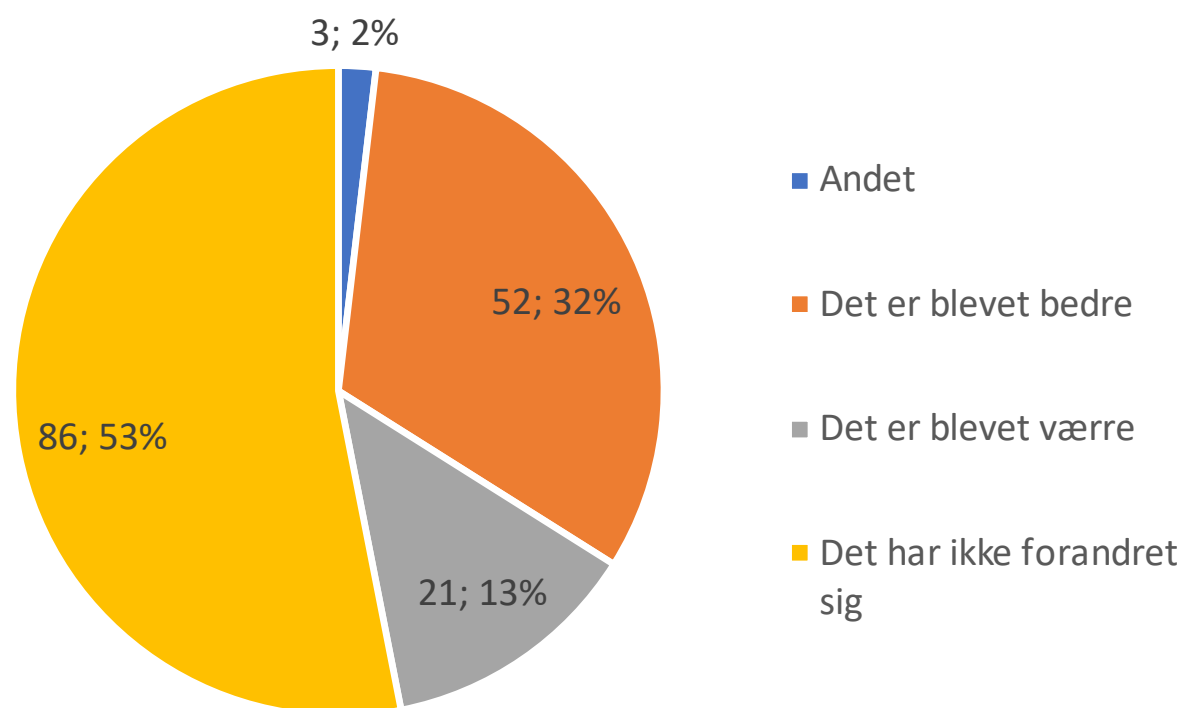
De fleste beboere, uanset etnicitet, alder og familieforhold, synes dog der er en kløft mellem, hvordan de tror omverdenen ser på dem, og hvordan de ser sig selv. For mange beboere, særligt med en historisk forankring i området, er Vollsmoses omdømme stigmatiserende for deres selvforståelse.

Enkelte ser stadig omdømmet som en direkte gengivelse af de faktiske forhold, mens en gruppe, særligt helt unge, slet ikke forstår, hvorfor der er nogen, der taler negativt om deres boligområde.

2019: Har Vollsmoses omdømme forandret sig de sidste to år? (Alle respondenter = 250)

2022: Har Vollsmoses omdømme forandret sig de sidste to år? (Alle respondenter = 162)

Feltstudier

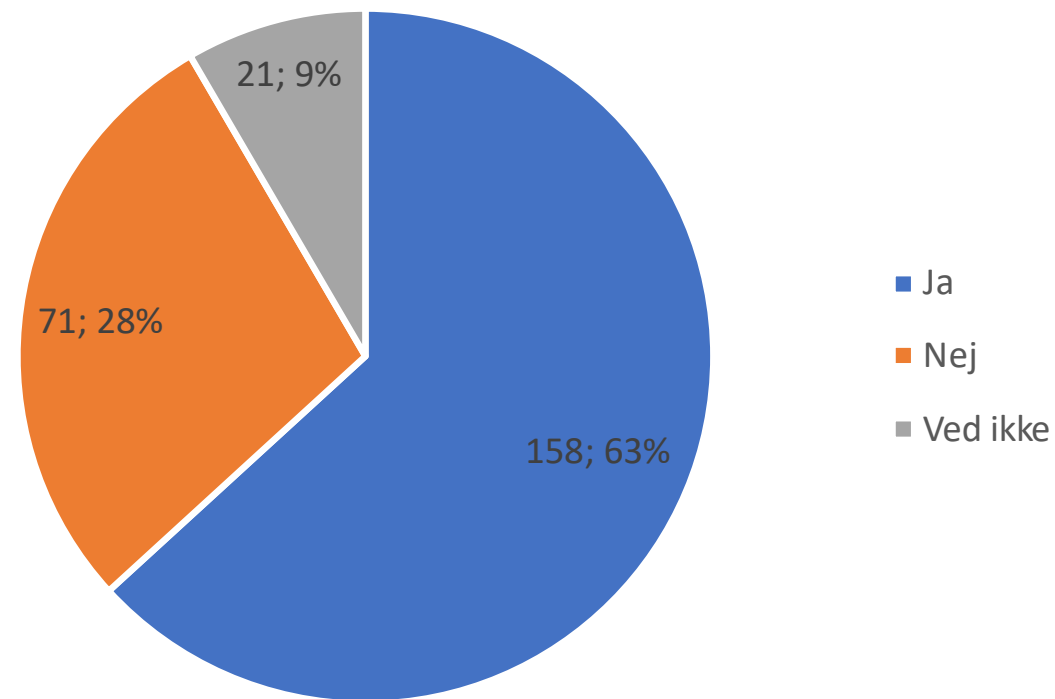
Vollsmoses omdømme

Selv om mere end halvdelen af de interviewede (beboere og udefrakommende) ikke mener, at Vollsmoses omdømme har ændret sig inden for de sidste to år, så er Vollsmose omdømme samlet set blevet bedre.

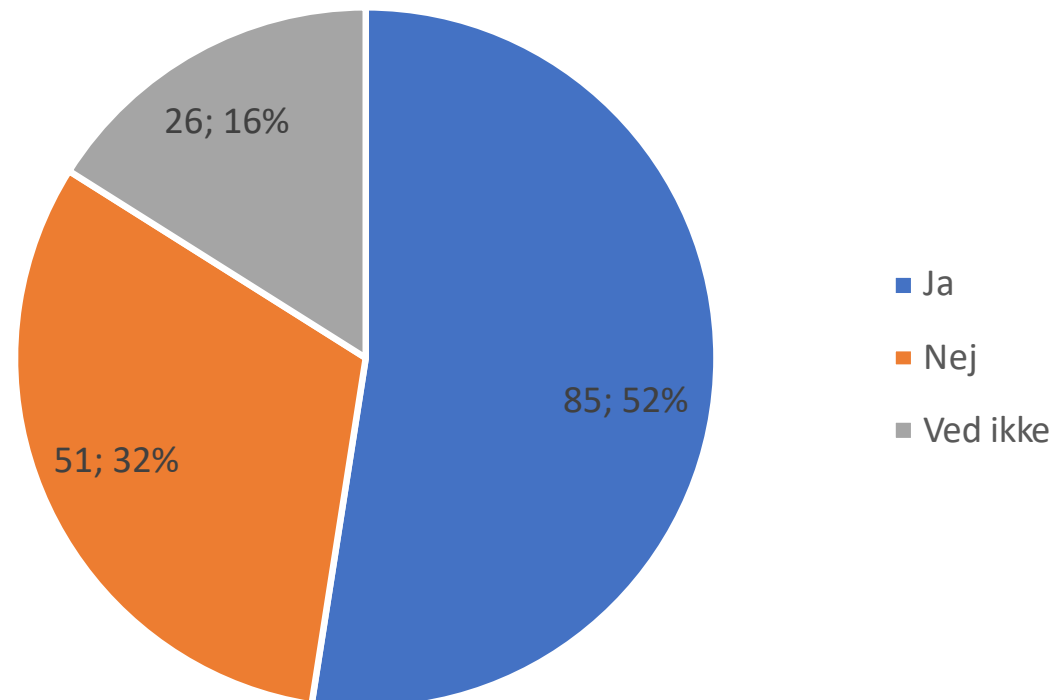
I 2019 angav kun 7% således, at omdømmet var i en positiv udvikling, mens det i dag er tilfældet for 32%. Samtidig synes færre af de adspurgte, at omverdenens blik på Vollsmose er blevet værre (fra 27% til 13%). Ser vi på fordelingen af svar (ikke gengivet her), er det i højere grad beboere end udefrakommende, der ser positivt på udviklingen.

Survey'ens spørgsmål om omdømme matcher medieanalysen, som ligeledes indikerer en positiv udvikling.

2019: Synes du at Vollsmose er et godt sted for børn og unge at vokse op? (Alle respondenter = 250)

2022: Synes du at Vollsmose er et godt sted for børn og unge at vokse op? (Alle respondenter = 162)

Feltstudier

Vollsmoses omdømme

Spørger man til, hvorvidt Vollsmose er et godt sted for børn og unge og vokse op, er holdningen ændret i uheldig retning. Der er i 2022 en mindre andel af beboere og udefrakommende, der synes, at Vollsmose er et godt sted for børn at vokse op, end i 2019. Andelen er faldet fra 63% til 52% (blå). Samtidig er andelen af beboere og udefrakommende, der ikke synes, at området er et godt sted for børn at vokse op, steget fra 28% til 32% (orange). Det kan hermed slutes, at der ikke er en sammenhæng mellem Vollsmoses omdømme og brugernes opfattelse af, hvorvidt området er et godt sted at vokse op.

“Der er ikke noget, der overbeviser os om, vi skal blive i Vollsmose. Vores hus skal rives ned. Min hustru kan ikke længere have sit job som børnepasser pga. de særlige regler om børn af anden etnisk baggrund, og hun er derfor arbejdsløs. Vi vil gerne prøve at bo et sted, hvor vores religion er en majoritet, ikke en minoritet.”

Familiefar, snart fraflyttet beboer

“Jeg har aldrig ønsket at bo her. Jeg er på kontanthjælp, så jeg har ikke selv haft mulighed for at flytte – jeg har været stavnsbundet. Så jeg er meget heldig, at min blok skal rives ned.”

Beboer i Birkeparken

“Ja, vi har overvejet at flytte, det har vi. Men jeg har prøvet at bo et sted, hvor jeg var den eneste udlændig. Det skal jeg ikke prøve igen. Min største frygt ville være at flytte ud, og at mine børn pludselig var de eneste brune børn i skolen.”

Beboer med ikke-vestlig baggrund

Feltstudier

Holdninger til forandring

Flere ressourcestærke beboere overvejer at flytte for at undgå mange år med byggepladser, usikkerhed om fremtiden, og ikke mindst den stigmatisering, de synes, der følger af at bo i et omdannelsesområde. Dog er der blandt beboere med ikke vestlig-baggrund også forlydende om, at det kan være vanskeligt at falde til i andre boligområder, hvis man kommer med en kultur, som ikke ligner naboernes. De mindre ressourcestærke beboere er afhængig af hjælp, og her er ældre beboere en særlig overset gruppe – både dem, der bliver og dem, der permanent genhuses til områder, hvor de ikke længere har deres sociale netværk.

Enkelte ressource svage beboere ser permanent genhusning som en mulighed for at slippe væk fra Vollsmose. De mindre ressourcestærke beboere er afhængige af hjælp, og her er ældre både etnisk danske og anden-etniske beboere, en særlig overset gruppe. Mange beboere fortæller om ældre slægtninge, naboer eller bekendte, som enten sidder efterladt tilbage efter deres netværk er forsvundet.

"Jeg tror – håber – det bliver godt. Men to ting er vigtige: Dels at blive koblet på letbanen, så vi bliver del af byen. Og så er det vigtigt, at der hurtigt kommer nye beboere i de boliger, der bygges. Det handler om at få nogen herud, som er rigtig glade som måske kan tiltrække nye beboere. Man kunne godt forstille sig, at det ender som en stor spørgelsesby, hvor alt det nye – de nye boliger – står tomme efter en periode. Og så bliver det en negativ spiral."

Beboer

"Jeg vil da helt klart se en fordel i, at der kommer en anden beboersammensætning. Dem i ejerboliger skal da være meget velkommen. Vi skal jo ikke pege fingre at dem, der har råd til at eje deres egne boliger. Men jeg kan da så tænke, om de vil være så åbne over at deltage i de fællesskaber, der allerede er. Det er jeg i tvivl om."

Beboer

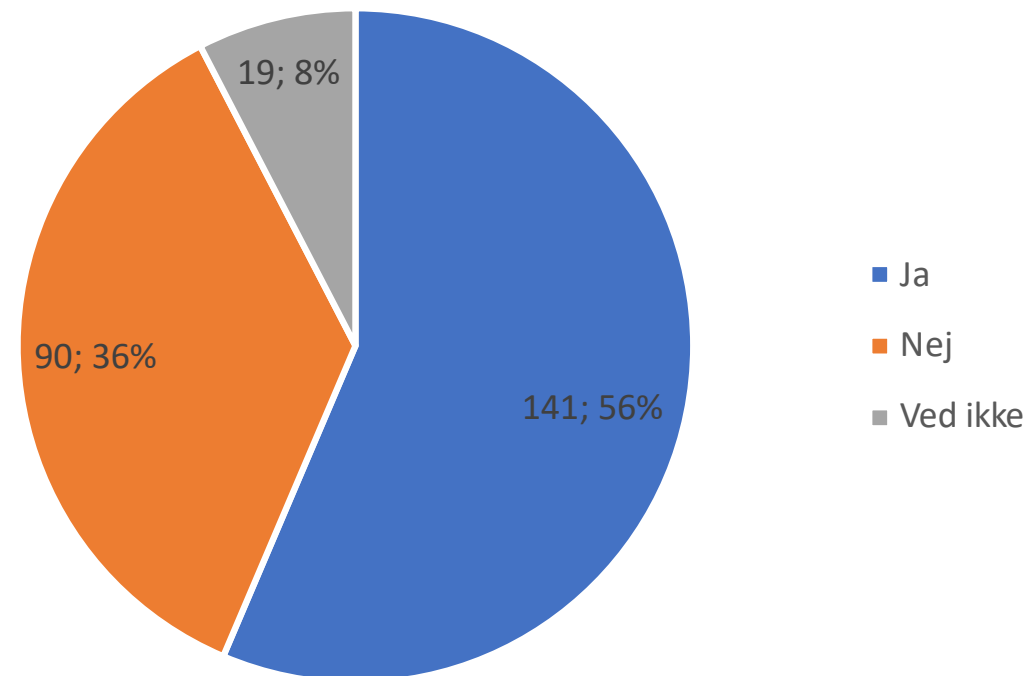
Feltstudier

Holdninger til forandring

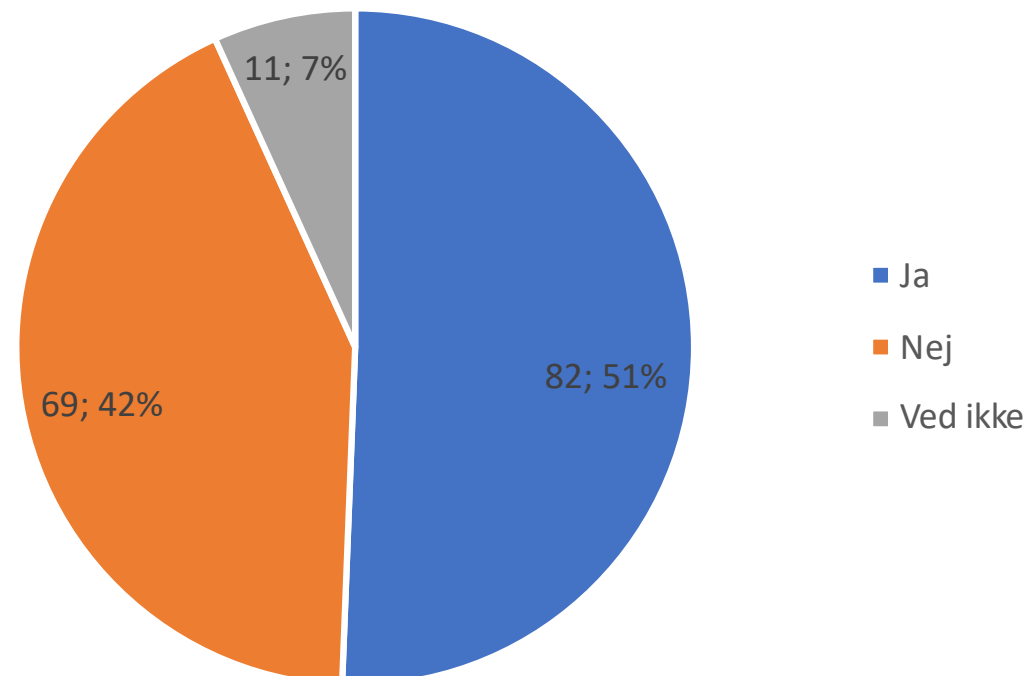
De fleste beboere kan nævne hovedgreb i omdannelse, og ved også at planen hedder Fremtidens Vollsmose. Det er dog de personlige, bolignære forhold, der som udgangspunkt bekymrer dem, også fordi omdannelsen i manges perspektiv alligevel er ude af deres hænder.

De få, der reflekterer over omdannelsesplanen, er som udgangspunkt positive over hovedtrækkene, men bekymret for om strategien vil virke. Bla. ønsket om at tiltrække en ny målgruppe og få dem til at integrere sig i den eksisterende kultur fremhæves som et centralt bekymringspunkt.

2019: Kunne du tænke dig at bo i Vollsmose i
fremtiden? (Alle respondenter = 250)

2022: Kunne du tænke dig at bo i Vollsmose i
fremtiden (Alle respondenter = 162)

Feltstudier

Holdninger til forandring

Beboere og udefrakommendes holdning til, hvorvidt de kan se sig selv bo i Vollsmose i fremtiden er stort set uforandret fra 2019, dog med en mindre svag negativ udvikling. Generelt viser undersøgelsen, at beboere og udefrakommende er blevet yderligere splittet i spørgsmålet om, hvorvidt Vollsmose er et attraktivt sted at bo i fremtiden. I alt 42% svarer nej, mens 51% svarer ja.

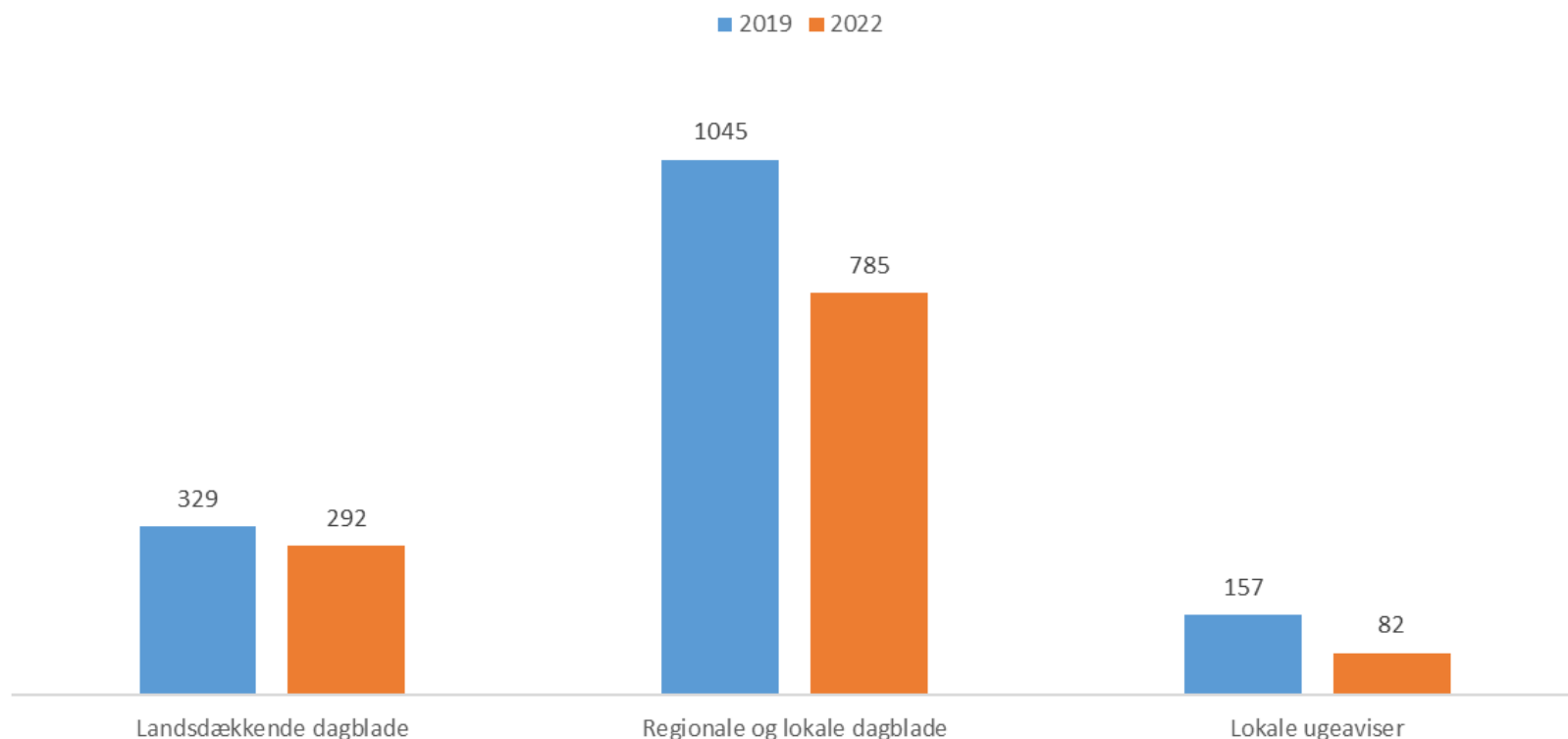
Til sammenligning svarede 36% nej og 56% ja til spørgsmålet, om de kunne tænke sig at bo i Vollsmose i fremtiden i 2019.

MEDIEANALYSE

Medieanalysen er baseret på infomediasøgning af skriftlige artikler i tre kategorier i en periode på et år.
Alle medieklip er blevet screenet men ikke læst grundigt.

Medieanalyse

Vollsmose: Medieklip fordelt på medietype for 2019 og 2022

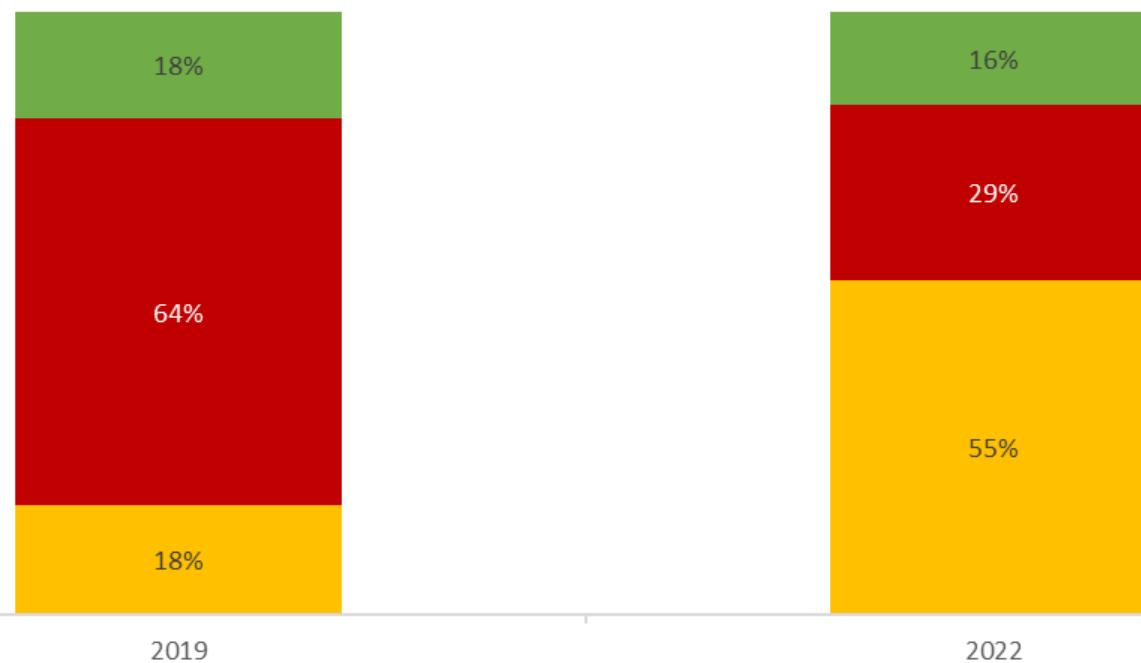
Mediemålingen af Vollsmose er sket i perioden 20. juni 2021 og et år frem til 20. juni 2022. Den fordeler sig mellem landsdækkende dagblade (292 klip), regionale og lokale dagblade (785 klip), samt lokale ugeaviser (82 klip). Vollsmose Avisen indgår ikke i analysen. En del af medieklippene er identiske klip, som er genbrugt i flere medier. I alt er Vollsmose omtalt 1159 gange i perioden.

Sammenlignet med medieanalysen i 2019, hvor der var i alt sammenlagt 1531 avisklip, er interessen for Vollsmose dalet. Det gælder både for lokale ugeblade og for regionale og landsdækkende aviser.

Medieanalyse

Vollsmose: Procentvisse fordeling af negative, positive og ambivalente medieklip i alt

■ Ambivalent ■ Negativ ■ Positiv

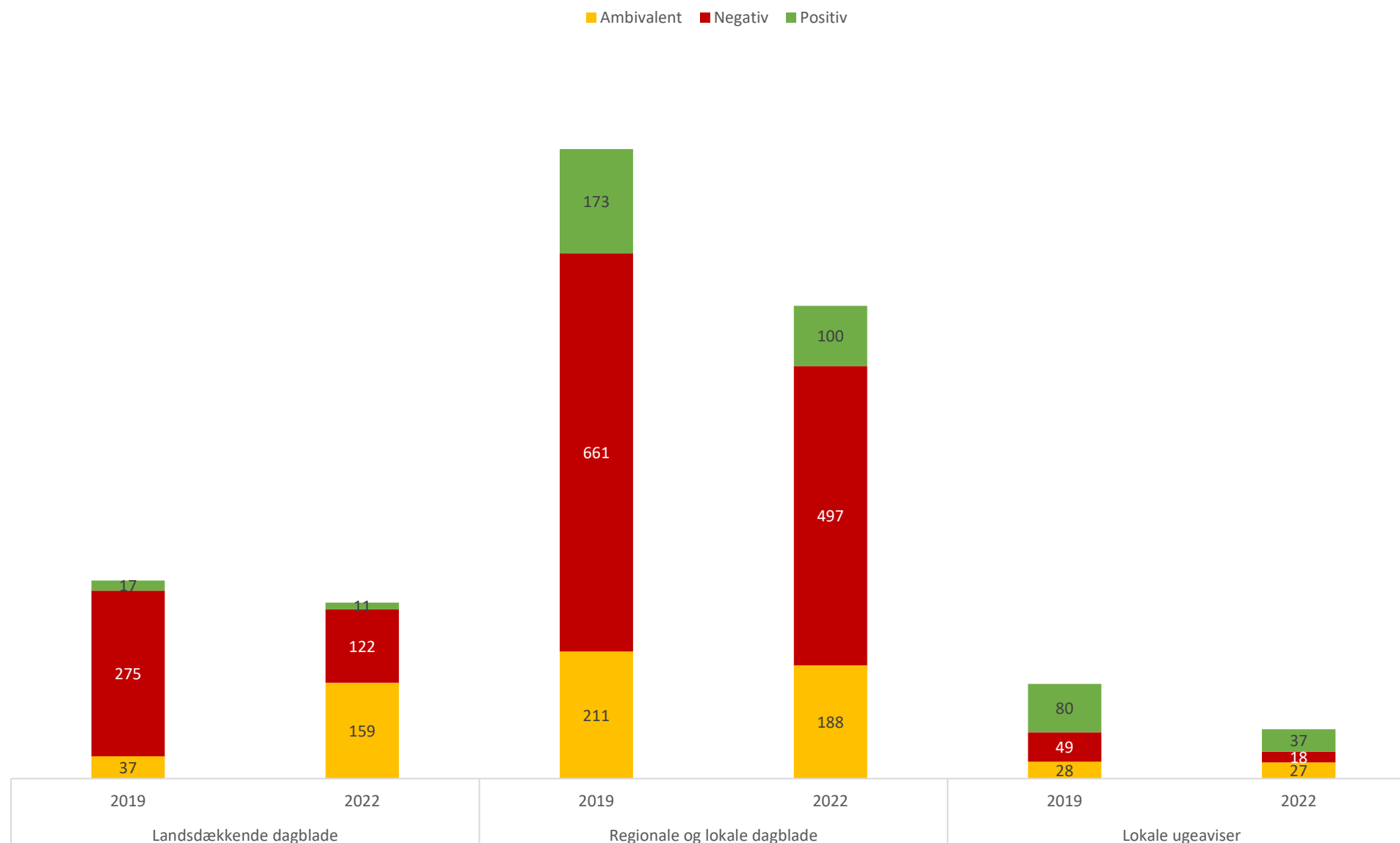

Sammenligner vi den procentvisse andel af negative, ambivalente og positive medieklip mellem baseline studiet i 2019 og i dag, så har Vollsmose dag signifikant færre negative klip. Mens andelen i 2019 udgjorde 64% af alle avisklip, er den i 2022 faldet til 29% ud af alle medieklip. Omvendt er andelen af avisklip, som hverken er ubetinget positive eller ubetingede negative, steget fra 18% til 55% for hver medieanalyse i henholdsvis 2019 og 2022. De positive historier faldet en anelse fra 18% til 16%.

Samlet set er medieomtalen af Vollsmose fra 2019 til 2022 gået fra at være overvejende negativ til at være overvejende ambivalent. Det indikerer, at Vollsmoses medieomdømme er i positiv udvikling.

Medieanalyse

Vollsmose: Antal negative, positive og ambivalente medieklip fordelt på medietype for 2019 og 2022

Hvis vi ser på hvilke type medier, der skriver positivt, negativt og ambivalent om Vollsmose sammenlignet med baselineundersøgelserne i 2019, er det værd at bemærke, at faldet af negative artikler gælder alle typer af medier.

Den største forskel er registreret blandt landsdækkende aviser. Her er antallet af negative artikler faldet fra 275 til 122, dvs. mere end en halvering af dårlig omtale.

Også de regionale og lokale dagblade står for et relativt stor fald i negativ omtale. Her er antallet af negative avisclip faldet fra 661 til 497.

Medieanalyse

*Enigt Folketing afsætter godt en halv milliard til
Odense Letbanes etape to
(29. juni 2021, Avisen Danmark)*

*Lægehuse vil tilbyde sårbare vaccination
(21-07-2021 - flere regionale aviser)*

*Syvårig i kritisk tilstand
(06-08-2021, B.T.)*

*Modstand kan blive dyr for både letbanen og byen
(17-08-2022, Fyens Stiftstidende)*

*Storinvestor forventer letbane til Vollsmose
(4. juni 2022, Fyens Stiftstidende)*

188 artikler (15 % af dem alle) nævner de fysiske omdannelser (nedrivning, infrastrukturprojektet mv.). Andelen er identisk med undersøgelse i 2019. I år er der dog flere artikler, som er placeret i kategorien 'ambivalent', hvilket er en medvirkende årsag til, at antallet af negative artikler er faldet. Her er flere avisclip om diskussionen af en eventuelt kommende letbane i området. Derudover er der en del ambivalente avisclip, særligt i første halvår af perioden, særligt juni-juli 2021, som omhandler corona/vacciner, særligt blandt regionale aviser. De negative historier omhandler i høj grad kriminalitet og bandekonflikter, såsom knivstikkeri, overfald, skuddrab og narkohandel. Særligt dominerende er avisclip om en omskæringslæge, en forbrændt 7-årig og indførelse af en visitationszone i nov. 2021. De positive artikler er om kunst og kultur, sport/fodbold, den ny infrastrukturplan og finansiering af omdannelsen.

OPSAMLING

Opsamling

Der er i 2022 etableret et privat arealudviklingsselskab i Vollsmose med en ejerkreds bestående af Odense Kommune, AP Ejendomme, FAB og Civica. Sammen har de udviklet planen 'Vollsmose Å', der skal knytte Vollsmose tættere til Odense Ådal og nedbryde bydelens isolation.

Mange beboere oplever, at de fysiske omdannelser er opslidende, og at de sætter dem i en venteposition. Feltstudierne viser dog, at der både blandt beboere og udefrakommende er udbredt tilfredshed med den nye infrastruktur og de foreløbige renoveringer af boligblokke.

En utilsigtet effekt af den tvungne genhusning er, at ældre og resourcesvage beboere flyttes fra deres vigtige sociale netværk til områder, hvor de har svært ved at klare sig selv – til trods for flyttehjælp. Også udfordringer med at flytte eller udsigten til en lang periode med fysiske omdannelser kan være svære at overskue for ældre og resourcesvage beboere.

Vollsmoses beboere med ikke-vestlig baggrund peger på et særligt 'Odense-fænomen', hvor ressourcestærke familier med ikke-vestlig baggrund bliver boende i Vollsmose, fordi rygterne siger, at der er problemer med at blive inkluderet i de nye områder, hvor andre er flyttet hen. Det kan være en af forklaringerne på, at andelen af beboere med ikke-vestlig baggrund stadig er stigende i Vollsmose.

I forbindelse med nedrivning af boligblokke kan beboerne i princippet kun genhuses i andre afdelinger i Vollsmose, hvis de opfylder ghettokriterierne. Alligevel flytter en del beboere, der er på overførselsindkomst, internt mellem Vollsmoses afdelinger. Andelen af beboere uden for arbejdsmarkedet er dog faldende i Vollsmose.

Medieanalysen viser en markant forbedring af mediernes omtale af Vollsmose. Dog skal det påpeges, at udgangspunktet var yderst negativt.

Opmærksomhedspunkter

Der bør rettes opmærksomhed mod ældre og ressourcesvage beboere, der i mange tilfælde har svært ved at håndtere omdannelsen, og som risikerer at miste deres nærmeste sociale netværk som følge af de fysiske omdannelser og fraflytninger.

Tryghedsindsatser i parkerne ned mod Åsumvej bør styrkes, så man ikke mister de positive holdninger, der er til de nye pladسدannelser.

Kriminaliteten er flyttet til Fyrreparken, bl.a. fordi en boligblok står halvtom i forbindelse med renoveringen. Tilsvarende udfordringer kan opstå, når andre afdelinger skal renoveres i de kommende år.

Vollsmosecenteret er et ankerpunkt i mange beboeres hverdagsliv, og der bør tænkes i, hvordan dette ankerpunkt bevares i en eller anden form i fremtidens Vollsmose.

De forskellige afdelinger har forskellige tempi og tilgange til omdannelsen. Der bør rettes en særlig opmærksomhed på, at der ikke er nogen parker, der tiltrækker kriminelle grupperinger og andre utryghedsskabende elementer i de perioder, hvor boligblokke f.eks. er ved at blive tømte med henblik på nedrivning.

Bilag: Metodedesign

Her gives supplerende oplysninger om feltstudiernes metoder og særlige forhold af betydning for de gennemførte undersøgelser.

For yderligere oplysninger om følgeevalueringens forskellige metoder se:

https://xn--udsatteomrder-yfb.dk/media/bvlfp2is/f%C3%B8lgeevaluering-af-omdannelse-af-de-15-h%C3%A5rde-ghettoer_kort-fortalt.pdf

Feltstudier

Metodedesign

Feltstudierne har brugt følgende metoder:

- *Interviews med nøglepersoner og civilsamfund:* Der er i 2022 gennemført interviews med repræsentanter for Odense Kommune, FAB og Civica, samt fire aktører fra henholdsvis Det Boligsociale Hus og forskellige unge-initiativer. Derudover er der talt med en lokal ejendomsmægler.
- *Spørgeskemaundersøgelse og bylivsregistrering blandt beboere og brugere i området:* Der er gennemført en spørgeskemaundersøgelse med 162 beboere og brugere og en svarprocent på omkring 55% i Vollsmose juni 2022. I første undersøgelse i 2019 var tallet 246, og svarprocenten var lige over 50%. Undersøgelsen foregik ved, at tre interviewere over tre dage fra kl. 10-18 befandt sig i udvalgte udearealer. For hver enkelt person, der har besvaret spørgeskemaet, er deres geografiske placering i området på det givne tidspunkt registreret. Disse punkter og respondenternes svar er efterfølgende bearbejdet i de kort, der i denne rapport er brugt til at illustrere færden i området. Begrundelse for at afvise at deltage har typisk været travlhed og sprogbarriere.

Kvalitative interviews med beboere og brugere: Kvalitative interviews med beboere og brugere: I Vollsmose er der i 2022 gennemført interview med 14 beboere. Af dem er 8 personer gengangere fra første undersøgelse i 2019. Derudover er der gennemført en række korte, uformelle samtaler med beboere og brugere. Interviewpersonerne er af forskelligt køn, alder og etnicitet. De kvalitative interviews er ikke repræsentative, men de giver sammen med en lang række uformelle samtaler samt survey og feltobservationer et godt billede af, hvad der er på spil i området.

- *Observationer i området:* Der er foretaget observationer af områdets hverdagsliv og i forbindelse med beboermøder og andre sociale arrangementer, som undervejs er samlet i feltrapporter. I Vollsmose foregik observationerne juni 2022, umiddelbart efter offentliggørelsen af den endelige bydelsplan og finansiering.

Med analyser på tværs af ovenstående metoder har vi i denne publikation udvalgt vores fokuspunkter og tilhørende citater, så de giver et afvejet billede af resultaterne af vores feltstudier. Beboernes udtalelser vil ikke alle nødvendigvis være enige i, og i nogle tilfælde kan de være behæftet med faktuelle fejltagelser. De er medtaget i rapporten som udtryk for deres oplevelser af hverdagslivet i deres bydel, og udfoldes mere bredt i den tilhørende tekst.

BUILDING SUSTAINABLE CITIES

Titel	Vollsmose 2022. Følgeevaluering – 2. runde
Udgivelsesår	2023
Forfatter	Mette Mechlenborg, Claus Bech-Danielsen, Marie Stender
ISBN	978-87-563-2109-9
Layout	Claus Bech-Danielsen
Tegninger	Claus Bech Danielsen, Can Koray Taskin, Pernille Jørgensen samt diverse tegnestuer.
Fotos	Claus Bech-Danielsen (hvor intet andet er angivet).
Udgiver	Department of the Built Environment, Aalborg University A.C. Meyers Vænge 15, 2450 Copenhagen SV E-mail build@build.aau.dk www.build.aau.dk This publication is covered by the Danish Copyright Act

Der udgives publikationer for alle følgeevalueringens 15 boligområder. Der er tale om selvstændige publikationer, men enslydende beskrivelser af formål, metoder etc. forekommer.

Følgeevalueringen er finansieret af Landsbyggefonden.